

MAGYARI LAPOK

T. „Dunaposta”

HUNGARIA

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Az angol-lengyel szövetségi szerződést a jövő héten aláírják

Kölcsönös kötelezettségvállalás egymás megsegítésére közvetett támadás esetén is.

A lengyel-német feszültség fokozódik

Londonból jelentik: Politikai körökben számolnak azzal, hogy az angol-lengyel szövetségi szerződést a jövő hét végén aláírják. Az okmány tartalma valószínűleg a következő lesz:

1. A két ország kölcsönösen kötelezi magát, hogy egész haderejével a másik segítségére siet, ha azt támadás éri.

2. A szövetség közvetett támadás esetén is életbe lép. Ezzel összefüggésben rámutatnak arra, hogy ha Lengyelország bármely szomszédját érné támadás, azt függetlensége fenyegetésének tekintene.

3. Lengyelország kötelezi magát, hogy Anglia segítségére siet, ha Anglia vállalt kötelezettségének teljesítéséből kifolyólag konfliktusba keveredne.

4. Mindkét ország kötelezi magát, hogy sem különbékét, sem külön fegyverszünetet nem köt.

A szövetségi szerződés időtartama 5 év és lejárta után meghosszabbítható.

A lengyel külügyminisztérium szerződési osztályának vezetője Londonba érkezett, hogy a végleges megbeszélésben résztvegyen.

Londonban nagy érdeklődést keltett, hogy

Gorth tábornok, az angol vezérkar főnöke és helyettese a légügyminisztérium információs osztályának vezetőjével együtt a napokban *Maisky* londoni szovjet-nagykövet vendége volt. Husz év óta ilyen összejövetel nem volt Londonban.

A nemzetközi konferenciával kapcsolatban hangoztatják, hogy Anglia minden olyan tervet visszautasít, amelyben Lengyelország és Szovjet-oroszország nem vesz részt.

Két óra hosszágú tartó megbeszélés a berlini francia nagykövet és a német külügyi államtitkár között.

Párizsból jelentik Francia diplomáciai körök megerősítik azt a hírt, hogy *Coulondre*, berlini francia nagykövet augusztus 15-én megbeszélést folytatott *Weitzsäcker* német külügyi államtitkárral. A *Havas* jelentése szerint a nagykövet nem kapott megbízást a megbeszélésre. csak szabadságáról visszatérve lépett érintkezésbe a német külügyminisztériummal. A két diplomata két óra hosszágú tárgyalást tartott megbeszélésről és általános politikai helyzetet, különösen a lengyel-német viszony kérdését. *Coulondre* hangoztatta, hogy Franciaország kitart kötelezettségei mellett.

A német birodalmi nemzeti szocialisták vezetőlapja Danzig és a folyosó kérdésének azonnali megoldását sürgeti

Megindult a lengyelországi németek menekülése

Berlinből jelentik: A *Völkischer Beobachter* azt írja, hogy Danzig és a folyosó kérdése a legnagyobb mértékben megérett a rögtöni megoldásra. Minden elvesztett idő a háborus veszélyt növeli. Nincs szükség konferenciára, mert a *Times* már előre megírta, hogyan kellene eljárni. A lengyelországi németek sanyargatása minden mértéket túllépett. Csak azért gondolnak fegyverszünetre, hogy lélegezethez jussanak, mert Anglia és Franciaország, minden diplomáciai és katonai előkészületei ellenére, nincs még készen Németország és Olaszország bilincsbeveréséhez.

A lap szerzője egyébként az a cikk, melynek a címe így hangzik: „A lengyelek mérsárlással fenyegetnek Felső-Kelet-Sziléziában”.

Az *United Press* szerint nemzeti szocialista körök hangoztatják, hogy a danzigi kérdés megoldása már nem betek, hanem napok kérdése. Jólértesültek úgy tudják, hogy újabb találkozás lesz *Ribbentrop* és *Ciano* között.

Berlinből jelentik: A lapok jelentést közölnek arról, hogy Lengyelországból német menekültek érkeznek a határra. A lengyelek az ottani németekkel szemben kihívó magatartást tanúsítanak és legutóbb is *Rosenberg*be nyolcezer menekült érkezett Lengyelországból.

A német lapok szerint a lengyelek nemcsak Kelet-Sziléziában zárták le a határt, hanem *Motva*országi és *Szlovákia* felé is és eltorlaszolták a jabolonkai hágót. A lengyelek felkelő ligákat szervez-

nek. A német menekültek áradata állandóan özönlük Németország felé és eddig 76 ezer menekült érkezett Lengyelországból a Birodalomba. A lengyelországi német *Volksbund* valamennyi székházát bezárták.

Lengyelországban elrendelték a határmenti német nagybirtokok felosztását.

Varsóból jelentik: *Moscicki* lengyel köztársasági elnök csütörtökön rendeletet írt alá, amely felhatalmazza a belügyminisztériumot, hogy a mezőgazdasági minisztériummal egyetértésben a honvédelem érdekében egy év alatt feloszthassa a határvidéki nagybirtokokat, 25 kilométeres sávon. Ennek az intézkedésnek főként abban van a jelentősége, hogy a szóbanforgó területek és nagybirtokok német tulajdonban vannak.

Meglepődés a danzigi folyosó kérdésének fölvetése miatt.

Varsóból jelentik: A lengyel sajtót meglepés érte, hogy Németország most már korridor kérdésének a tisztázását is követeli. A lapok ebből arra következtetnek, hogy Németország rövidesen visszaköveteli a volt német területeket. A felhívatalos *Gazeta Polska* úgy véli, hogy Lengyelország elutasító magatartása következtében német körök látják a háboru elháríthatatlanságát és most már a német népet meg akarják győzni annak szükségességéről; vagy az a céljuk, hogy Lengyelországot a tárgyalások érdekében megpuhítsák.

A búza és az ember

(jb.) A világsajtóban ilyen című cikkek jelennek meg: „Ismét búzaár összeomlás fenyeget”. „Uj búzaválság előtt”. „A búza tragédiája”. És aggodalmas beszámolókat olvasunk arról, hogy a világ az idei aratás figyelembevételével nélkül is akkora búzakészlettel rendelkezik, hogy ennek körülbelül a fele elegendő a búzabevitelre szoruló országok egész évi szükségleteinek fedezésére. Az új, igen jó termés kiviteli célokra rendelkezésre álló mennyiségei tehát merőben feleslegessé váltak, úgy-hogy még a háborús aggodalmak miatti fokozott vásárlási kedv se teszi szükségessé őket; csűrőkben és raktárakban kell meghúzódnok és várniok kell jobb időkre, mikor a gondviselés mégis megkönnyöri a valóságos rohamos árvezéket zúdíti reá, vagy szárazsággal perzsel végig néhány búzatermő országot, vagy gabonafüvő növénykórak elharapozását engedélyezi kegyesen s ezzel néhány új esztendő ajándékoz, ami lehetővé teszi majd a nagy ügyelbajjal, rengeteg költséggel elraktározott búzákészletek felszabadulását s megakadályozza, hogy a készletek évről-évre való rohamos növekedése miatt egyre tökéletlenebb raktározás fönkrejuttassa két-három év felgyülemlett, felesleges termését, vagy tengerbevetésre, tűzre-dobásra kárhóztassa a friss termések jobb értékesítését veszélyeztető tartalékokat.

Addig is nagy tanácskozások folynak mindenfelé. Szakbizottságok cikkáznak London, Newyork, Buenos Aires és Ottawa között; vitatkoznak és kísérleteznek; böles javaslatokat és tervezeteket termelnek ki a meglévő készletek különleges ipari célokra való felhasználására és a búzatermő felületek korlátozására; egyúttal mérges szemeket meresztlenek azokra a sűrű lakosságú országokra, amelyek az önellátás jel-szavával és a fokozott munka, a még nagyobb takarékoság és a már majdnem aszkétikus igénytelenség kétségbeesett eszközeivel igye-keznek csendes gazdasági hadműveletet végezni azok ellen a népek ellen, amelyek fölös élette-rekkel rendelkeznek és vonakodnak azokból bármily keveset is átengedni nekik.

Es ugyanakkor a sűrű lakosságú és vi-szonylag csekély nyersterménytadó területekkel rendelkező országokban tényleg nincs elég kenyér vagy más, vele egyenrangú táplálék. Né-metországban igen nagy takarékoság folyik ezzel az elsőrendű népelelmezési cikkel s pél-dául *Kinában*, utasok megdöbbenő feljegyzé-sei szerint, a hatóságok nem is nagyon igye-keznek meggátolni a járványok hallatlan mé-retű pusztításait, mert felfogásuk szerint ugyis oly sok ott az ember, hogy ha időnként egy kis jótékony kolera vagy pestis nem tizedelné őket, nem bírná népességét eltartani az igénytelen emberi páriákkal zsúfolt, szerencsétlen meny-nyei birodalom.

Az egyik helyen tragikusnak érzik a túl-sok ennivalót, elemi csapásokat várnak a ter-mészet kenyéradó kedvének időnkénti letöré-sére, másutt pedig annyira nincs élelem, hogy az emberek örömet áldozatul dobják egymást a döghalálnak is, csakhogy a fogyasztószájak kevesbedjenek.

Bizonyos, hogy nagy hibák vannak a né-pek életterének elrendezése, a fogyasztás meg-szervezése körül. S ezt éppen a búza „tragé-diája” mutatja meg a legvilágosabban. S en-nek a bajnak orvoslására elégtelenek a tisztán gazdasági módszerek, legyenek bár azok föld-

művelésügyi vagy kereskedelmi jellegűek. Mert niába hívnak össze akár Londonban, akár másutt nemzetközi búzakonferenciát; hiába javasolják a szakbizottságok a búzával bevetett területek más célokra fordítását, a meglévő készletek ilyen vagy olyan módon való kikapcsolását s a nemzetközi gabonaforgalom ilyen vagy olyan átszervezését; és a kormányok is niába fogják bevezetni az irányított gazdasági rendszert főként a könnyebb és kényelmesebb búzatermelés hajlandóságának a megfélemezésére, — ha nem találják meg a termelés és forgalombahozás észszerű szabályozása mellett a fogyasztás általánosításának, a fogyasztás emberre elrendezésének a módozatait; ha a túlsok kenyér tragikumára helyett nem látják meg inkább azok tragikumát, akiknek nincs mit enniük.

A búza a maga válságossá vált bőségével, nemzetközi viszonylatban éppoly kíméletlenül olvassa rá az emberiségre az életlehetőségek rossz elosztásának a bűnét, mint amilyen keményen figyelmeztet a javak elosztásának tökéletességeire az egyes országokon belül. A búzaválság tehát arra int, hogy a föld javait az élettér kedvezőbb arányu megosztásával épp úgy meg kellene valósítani nemzetközi viszonylatban, mint ahogy szükségesnek látszik az egyes országok határain belül is a javak jobb elrendezése. S ez nem gazdasági, hanem politikai és társadalmi probléma. Ha csak kiviteli és világkereskedelmi szempontból nézik a búzát, akkor csak arra lesznek állami támogatások, hogy a gabonakereskedők az árszínvonal csökkenése mellett is nyereséghez juthassanak. Ezzel a búza forgalmának a fenntartásért bizonyára hathatós cselekvés történik. De ha a mindennapi kenyérfogyasztás gondjával küzdő milliók érdekeit vesszük figyelembe, mégis azt kell éreznünk, hogy arra a felismerésre kell jutnunk, hogy itt valamit kihagynak a számításból, sőt *valakit* hagynak ki: az embert.

A kedvezőbb életlehetőségek szerinti megosztás, az embert jobban figyelembe vevő elrendezés azonban késik. Államháztartási és gazdasági megfontolások vannak előtérben, amelyek néha elveszik az összefüggést a nélkülözhető eggyeddel. Kereskedelmi számítások egységévé válik a búza, ami sokkal aggasztóbb, mint mikor a kávé- vagy a narancs-túltelvény mennyiségeivel végeznek hideg számításokat és árfolyam irányító műveleteket egészen a tényleges értékek elpusztításáig menő következetességgel. Mert a búza mégis csak azt a mindennapi kenyeret jelenti, amely sokaknak nincs meg. És ami nélkül megszűnik az élet.

Ehelyett a mai nemzetközi feszültségben a háborús és béke-esélyek számításának is egyik tételévé vált a búza. Nem lesz háború, — mondják egyesek, mert a hihetetlen méretű buzafeleslegnek ügyének megoldása valamennyi nemzet békés tanácskozásra való összehúzását teszi szükségessé. Nem lesz háború, mert a búza, hogy bevonulhasson az önellátás fegyverével küzdő államokba, még politikai engedményeket is kikényszerít. közelebb hozza a népeket, amelyekben a zöld asztalnál elvetheti a nagyobb megértés csiréit... Ezzel szemben a borulások így következtek: épp ellenkezőleg, lesz háború, mert a háború, mint a legutóbbi nagy világháború is megmutatta ropant búzakészleteket emészt. Igen, háborúban kevesebb kéz jut az eke szarvára, kevesebb búza terem, de ezzel szemben növekszik a fogyasztás, mert a lövészárokokban kenyeret kell adni azoknak a millióknak is, akiknek békés munkájuk jutalmaként nem jutott. Igen, — mondják a borulások, — háború lesz, mert csak ez mentheti meg Észak- és Dél-Amerika búzakészleteit...

Bizonyos, hogy a világfogyasztás megszerzésének vannak ennél jobb módszerei is.

Regény ujdonságok:

Bágyi: A kiválasztottak, kötve . . .	173	lel
Tóth: Pénztár 9—2-ig, kötve . . .	202	"
Foster: Amerika álma, füzve . . .	148	"
Kenneth: Északnyugati átjáró I. II. füzve . . .	297	"

Stoll Béla az utolsó végszóra pontosan jelenkezett...

Meghalt Stoll Béla, Nagyvárad színházi közönségének régi kedvence

Nagyvárad. Saját tud. Pénteken reggel futótüzként terjedt el a városban az a hír, hogy Stoll Béla, az egykor igen népszerű komikus, aki feledhetetlen alakításokkal tette emlékezetessé a színházi esteket, péntekre virradó éjjel váratlanul meghalt. A hír, sajnos, valóban bizonyult s mind azok, akik szerették, akik tapsoltak groteszk játékának, nevettek jóízű humorán, — most egy könnyet morzsoltak el a szemük sarkában s egy főházzal búcsúztak a jó öreg Stoll Bélától.

Régi, híres színházi dinasztiaiból származott. Az apja, testvérei színészek, főrendezők voltak. egyik bátyja híres karmester, ő maga megmaradt vidéki színésznek. Mintegy harminc éve lépett a színpadra s nagyobb állomáshelyei Szatmár és Nagyvárad voltak. Nagyváradra husz évvel ezelőtt került s azóta szinte megszakítás nélkül itt játszott s tagja volt néhány évig a Thália társulatának is. Pár év óta azonban szerződés nélkül volt s csak alkalmi szerepeket játszott, vagy szerződés nélküli színészek nyári együttesében játszotta el régi híres szerepeit. Két év előtt egy faluzó társulattal turnéra indult, de nem bírta az iramot s szívbjával hónapokon át feküdt súlyos betegen. A gondos ápolás azonban talpraállította és Stoll Béla tovább folytatta — a bélyeggyűjtést, amiből fenntartotta magát. Szerkesztőségünkbe is szinte nap nap után bekopogtatott, összeszedte a számára félretett bélyeggyűjtést, és kicsit udvarolagott a kiadóhivatal hölgyeinek, viccelt, politizált, aztán tovább állt, más irodákban folytatni a bélyeggyűjtést. Még esütörtökön délután is itt időzött szerkesztőségünkben s átforgatta a vidéki lapokat.

Ezekben a hetekben egyébként a Váradon társulathoz tömörült állástalan színészekkel játszott, nagy volt a boldogsága, hogy eljászhatta a

híres „Jocót“ a Marica grófnőben.

Csütörtökön este nyolc óra tájban ment haza Take Jonescu-utca 36. szám alatti lakására. Megvacsorázott, majd vacsora után egyik rokonával, akit nagyon szeretett, pikézni kezdett. A kártyaparti befejezése után, Stoll Béla negyed egy tájban le akart feküdni, amikor hirtelen rosszul lett.

— Jaj, nem tudom mi van velem, — mondta feleségének —, orvosért kellene menni.

Stollné, aki már lefeküdt, magára kapkodta ruháit és elrohant egy közelben lakó orvosért.

— Siess nehogy későn gyere! — szolt utána elhaló hangon Stoll.

Mire azonban a halálra rémült asszony visszakerkezett, Stoll már önkívületi állapotban volt és a hirtelen jött szivvroham végzett vele.

Egy óra 15 perccel szenvedett ki felesége karjaiban. Mindössze 57 éves volt. Halála hírére a városi színház ormára kitudták a gyászlobogót.

Szegény jó öreg Stoll Béla régen felfedezett volna Budapestre, ahol mint nyugdíjas színész csendesen megélhetett volna. De itt akart maradni. Itt ünnepelte 25 éves színészi jubileumát és egyszer egy vendégszereplő pesti színésznek mondta: — Itt akarok meghalni. Váradon. Itt arattam legnagyobb sikereimet, a közönség szeretett, nem tudok Váradtól elszakadni. — Aztán elmélázva tette hozzá: — Nem is sejtet, hogy tudnak itt színeszt temetni!

Arról ábrándozott, hogy a színházban ravatalozzák fel az ő koporsóját is, beszédek lesznek, ének, zenekar, koszorúk... színész' temetés... Szegény öreg Stoll Béla megérthette, hogy Váradon szólította el az utolsó végszó s a mennyei ügyelő intézkedik majd helyük felhőkulissza mögöl kezdje meg tulvilági szereplését...

Zsákok, cséplőponyvák, locsolótömlők,

hevederek, kötélárúk, zsinegek, kárpitos kellékek, lópokrócok és kocsi-takarók legolcsóbb bevásárlási forrása

JUTEX Oradea, Piața Mihai Viteazul.

Telefon: 17-23

A pizai Campo Santo

Irta: Erdősi Károly

Vannak műemlékek, amelyek szebbek, tartalmasabbak, de nincs egy sem, amelyek megalóbb lenne, mint a pizai temető. Nemesak temető, halottak városa, hanem tágasabb értelemben fogalom is: magának a keresztény középkornak utolsó nagy fellendülése s így egyuttal ennek a kornak végső beteljesülése s egyben temetője is. Határkö, amelyik görög keresztmelyekkel lezárja a multat, de egyben átível egy másik világba már, amelyet néhány század múlva majd reneszansznak fognak elnevezni.

A pizai temetőt nem lehet megérteni a város történelmével s ezzel kapcsolatban a középkori lelkiesség ismerete nélkül. Akkor született, mikor Piza a hatalom tetőpontján állott s mikor a két másik tengerparti kikötőváros, Velence és Genua hatalmát letiporva, két évszázadon át magához ragadja a tenger feletti uralmat s ezzel a kereskedelem minden előnyét. Az ő gályái hozzák kelet fűszereit s ezekkel együtt egy letűnt világ művészeinek emlékeit. De ugyancsak a gályák szállítják a keresztshadak ezreit a Szentföldre s így hajóik minden fordulása növeli gazdagságukat s emeli a város jólétét.

De a középkori ember nem tudja a gazdagságot és hatalmat elképzelni anélkül, hogy annak zsengejét ne az Urnak áldozná s így megkezdődik a lázas ütemű törekvés valami egészen különállót teremteni, ami méltó legyen Isten dicsőségére, de egyben híven fejezzék ki a gazdag város hatalmát is. Piza aranykorának három századán így épülnek meg a Piazza del Duomo márványosodái: a román stílusú nagy katedrális, a Battistero, mely mintha egy földalatti óriási dómnak márványkupolája

lenne s a ferdetorony körbefutó, légiesen könnyű árkádjával s ennyi fehér ragyogás mellett hallgatólagos és sötéten, minden szépségét szigorú és merev köfalai mögé rejtve áll mögöttük a temető, a Campo Santo.

De a sorrend csak külső látszatra helyes, a történések és főképpen a lelki történések rendjében a középkor emez apoteozisának keletkezését egészen más, igazán középkori levegőjű lelki indítások sugalmazták. Mi sem jellemzi jobban azt a kalmár-felfogású, de azért lelke mélyében annyira keresztényi gondolkodású várost, minthogy volt szíve és lelki ereje felülemelkedni az anyagi haszon s csengő aranyánál, kelet drága fűszereitől többre becsüli azt a megszentelt földet, amelyen az Údvizítő járt s amelyre vére hullott. Kérlelhetetlenül beszédtek ugyan csengő aranyban a keresztvesztékek útisarcát, de volt szívük, hogy a visszaérkező gályák egy részét kelet kincsei és fűszerei helyett Krisztus földi tartózkodásának szent földjével töltsék meg. Gályák száza drága kincsként hozták ezt a szent földet Jeruzsálemből s igazi szárnyaló középkori elgondolással, Piza dicsőségéhez és hatalmához csak azt a temetőt tartották méltónak, amelyikben a hatalom és nagyság megteremtői, a márvány templomok és tornyok építői jeruzsálemi szent földben nyughatnak. Ez az elomló por volt az a legdrágább kincs, amelyik köré temető-árkádjait építették s amelyiknek az igazi pizai polgár szemében csak kiegyesítője, a Dóm-tér az ő márványba faragott templomvárosával.

Nem lehet másképp, csak így nézni azt a városi erődíjént emelkedő szürke négyszöget, mely a legdrágább földet foglalja magában s melyben Piza és Olaszország híres halottai nyugszanak s felettük őrt állanak Giovanni di Simone gót árkádjai s ezeknek falfelelőitein a tizenharmadik s tizenegyedik század leghíresebb művészeinek fal-

Újabb tárgyalások a szerb-horvát megegyezésről Zágrábban

Szakértők ültek össze a szövetség részletei elkészítéséről

Belgrádból jelentik: A szerb-horvát megegyezésre irányuló tárgyalások élénk ütemben folynak. Cvetkovics miniszterelnök két nap óta Zágrábban tartózkodik és ismételt tárgyat Macsek horvát parasztpárti vezérrel.

Cvetkovics az újságírók kérdésére kijelentette, hogy egyelőre a nyilvánosság számára semmit sem mondhat, de majd eljön az idő, amikor a tárgyalások egész menetéről tájékoztathatja a közvéleményt.

Lapjelentés szerint csütörtökön belgrádi szakértők érkeztek Zágrába és az ottani szakértőkkel együtt megkezdték a megegyezés tervének részlet-tárgyalását. A jelentés szerint a szerb-horvát megegyezést még ebben a hónapban parafálják.

Vakmerő család kezébe jutott a szófiai román követség diplomáciai futár-csomagja

A rendőrség ötvenezer léva jutalmat tűzött ki a nyomravezetésért

Szófiából jelentik: Csütörtök este egy ismeretlen férfi, aki rendkívül hasonlított a román követség futárjához, megjelent a szófiai román követségen és kérte a futár-csomagot, amit annak rendje és módja szerint át is adott neki. Egy órával később azonban megjelent a követségen az igazi futár és akkor vette észre, hogy vakmerő család történt. Az igazi futár a követtség egyik tisztviselőjével együtt a rendőrigazgatóságra ment. Mg a követség tisztviselő a rendőrigazgatóság épületében tartózkodott, a futár, aki a gépkocsiban várakozott, öngyilkosságot kísérelt meg és megsebesült.

Az álfutár és az eltűnt futár-csomag nyomára vezetőjének 50 ezer léva jutalmat tűztek ki.

Szófiából jelentik: A Havas francia hírszolgálati iroda a szófiai román követség futár-csomagjának eltűnéséről a következőképpen számolt be:

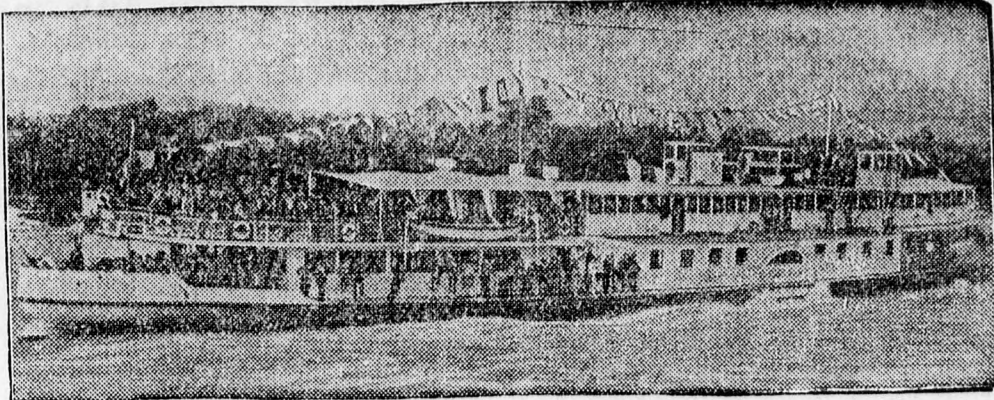
Paulici, román vezérkari ezredes átvette a futár-csomagot és azzal együtt elhagyta a követség épületét. Utközben a gépkocsin észrevette, hogy a titkos diplomáciai okmányokat tartalmazó csomag eltűnt. Az ezredes erre a szófiai román követővel a rendőrségre hajtott. Míg a román követ a rendőrfőnöknél volt, Pauliciu öngyilkosságot kísérelt el.

festmények.

Mikor az ember belép ebbe a félig középkori, félig őskeresztény temetőbe, először meghatva nézi az ötven méter hosszú s százhusz méter széles, szinte kicsattanó évszázadossal zöldellő televény földet, melyben évszázados márvány síremlékeket szinte elborít a hihetetlen gyorsasággal növekvő fű s át és átfon a futóvízragok zuhataga, hogy olykor helyet adjon egy-egy fekete, öreg ciprusnak, amelyek komor fenséggel állt őrt a halottak világában. Mondják, ez a szent föld olyan életerőtől duzzadó, hogy nem győzik kaszálni a füvet s ritkítani a kúszórózsákat, melyek elborítják, sőt szinte el is temetnék a törékeny, gyönyörű gót oszlopíveket, ha a kertész oltója irgalmatlanul nem nyesegetné azokat.

A szent magány és a temetői csend ellenére az élet tobzódik itt, — ez az első gondolatunk s megint csak az élet küldi üzenetét felénk, ha az árkados oszloposarnokok folyosóin vándorlunk s szembenézünk azokkal a csodálatos faliképekkel, amelyek a pizai temetőnek művészi szempontból is világhírt biztosítottak. De előbb még megdermesznek egy-egy nemcsak kegyeletes, d egyben csodálatkozó tisztelgést azok a síremlékek is, amelyek a folyosókat tarkítják. A Campo Santo mauzoleuma tulajdonképpen itt van. Magában a szent földben régi, ma már ismeretlen halottak porladnak, de a történelmi nagy halottak — kezdve az álmodó VII. Henrikől, Dante füstbe omlott nagy reményességétől — ezekben a világ minden tájáról összehordott szarkofágokban pihenik halálos álmukat.

A halottaknál még érdekesebbek nyugvóhelyeik, azok a világ minden tájáról összehordott egyiptomi, görög, etruszk és római kőkoporsók, amelyeken jóformán az egész kulturvilág elgondolása beszél a halál köbe vésett költészetéről, egyesítik magukban ezért a pogány életöröm kifejez-

Elkészült az első villanyerővel hajtott személyszállító hajó. A korneuburgi hajó-építő műhelyekben most készült el a Német Dunahajózási Társaság „Stadt Wien” nevű hajója. A hajónak az az érdekessége, hogy ez az első személyszállító hajó, amelyet nem gőz, hanem villany hajt. A „Stadt Wien” két, egyenként 460 lóerős motorral és két elektromos gerjesztővel van felszerelve. A hajóról hiányoznak az úgynevezett „beszélő csövek”, amelyek keresztlal a parancsokat továbbították a hajó különböző részeibe. Ennek az a magyarázata, hogy minden szükséges intézkedést a parancsnoki hidról lehet megtenni és végrehajtani.

A földművelésügyi minisztérium intézkedése a termés betakarítása és az őszi vetés érdekében

Megnyugtató hivatalos közlés a földművesek behívása elhatározásáról és a behívottak munkájának pótlásáról

Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium a következő közleményt adta ki:

— Az ország egyes részeiben bizonyos nyugtalanság tapasztalható a kiképzés céljából történő behívások miatt. A kormány megértve a szántóvetők szükségleteit, elhalasztotta a behívásokat mindaddig, míg a földművesek nagyrésze befejezte a gabona behordását és cséplését. Azok érdekében pedig, akik már bevonultak, de még nem fejezték be ezeket a mezőgazdasági munkákat, a kormány kellő intézkedéseket fogantatott, hogy szükség esetén emberi munkaerővel, gazdasági eszközökkel és állatokkal segítségükre siessenek azok a falubeliek, akiket nem hívtak be. Tehát a behívottak és családjaik legyenek nyugodtak, hogy a ter-

més betakarítása miatt késedelmet nem szenvedhet.

— E célból a hatóságok kötelesek lesznek szigorúan ellenőrizni a kormány intézkedései végrehajtását s ahol mulasztást vennének észre, legszigorúbben járjanak el a mulasztókkal szemben. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az otthon maradt földművesek csak a hatóságok támogatására várjanak, hanem ellenkezőleg minden erejük megfeszítésével és minden munkaeszköz latbavetésével igyekezzenek a mezőgazdasági munkákat jól és időjében elvégezni.

— Hála az őszi vetéseknek, amelyeket nagy területeken, majdnem az egész országban elvégeztek a múlt évben, a földművesek mindenütt kielégítő termésnek örvendhettek. Annál inkább kell szorgalmazni az őszi vetéseket ebben az esztendőben is, azért is mert a jelen körülmények között az országnak minél nagyobb termésre lesz szüksége a lakosság és az állam szükségleteinek kielégítésére.

— A földművelésügyi minisztérium figyelemzteni a gazdákat, hogy hallgassák meg a hatóságok figyelemzteseit és kövessék a szakértők tanácsát, mert azok mindenkinek csak javát akarják és ne hagyják magukat félrevezetni alaptalan és ellenőrizhetetlen hírek által. Legyenek meggyőződve a gazdák, hogy a kormány ügyel arra, hogy a mezőgazdasági munkák minden körülmények között idejében és megfelelő feltételek mellett elvégeztessenek.

Az angol király két kisdíák unokaöccsének nagy balesete az újságírás terén

Eljárás indult ellenük katonai titkok közlése miatt

Londomból jelentik: A hadügyminisztérium eljárást indított a király két unokaöccse ellen katonai titkok közlése miatt. Az ügy igen nagy feltűnést keltett. Mary királyi hercegnőnek, Harwood kapitány nejeének két fiáról van szó, akik az etoni kollégium növendékei. A két fiú Yorkshirében kétszáz példányban sokszorosított lapot adott ki, amelyet löversenytippei miatt előszeretettel olvastak. A lap utolsó kiadásában egy katonai cikk jelent meg, olyan adatokkal, hogy emiatt a hadügyminisztérium eljárást indított a király két unokaöccse ellen. A két lapszerkesztő közül az egyik 16, a másik 15 éves.

sét éppen úgy, mint a középkor elmélyülő merevségét. Egyiken nimfák és druidák táncolnak, másikon szerzetesek imádkoznak; van, amelyiken táncoló angyalok fríze fon át, találkoznak az egyiken Achilles fejével is, hogy mellettük Nicolo Pizano, vagy az egyik Robbia Madonnája imádkozzék a kősirok csendes halottai mellett.

Eppen ilyen változatos, hatásban éppen nem egységes, de a maga végső összhangjában annál megrázóbb a falfestmények sorozata is. Sok közöttük szinte elmállott már; sajnos, ilyen a Giottónak tulajdonított Jób története, de a legtöbb még ragyogó színekben pompázik s élénk varázsolja azt az első látásra naiv, de benső elgondolásában annál megkapóbb képet, ahogy csak a középkor tudott a Szentsírokról, vagy az utolsó ítélet s a halál megrázó igazságáról gondolkodni. Michelangelo előszobája ez a galéria, ahol a teremtés, a halál, az utolsó ítélet ábrázolásai kivitelükben még naivak, de mondanivalójukban annál ékeesebben szólnak; festők neveit sem tudják, inkább csak sejtjük, hogy Velterrát, Benozzo Gozzolit, talán Giottot is itt ihlette meg a halál és örökkévalóság gondolata, de mindeniken ki van fejezve, az az örök igazság, hogy valahányszor az ember a halált akarta kifejezni, mindannyiszor az örökkévalóságot fejezte ki.

Ha az ember ezeket a képeket látja s mellettük a néma szarkofágokat, sejtjük, hogy a koporsó is az örökkévalóság bülesége. Ebben a tulvilági atmoszférában még a komor ciprusok is veszítenek merevségükből s úgy érzik az ember, mintha azért emelkednének diadalmasan az ég felé, hogy magukba szívják s felemeljék az elporladó testek könnyörgését, akik az örök feltámadás után sóvárog-

nak. Ez a pizai Camposanto tanulsága, de mindenik temető is

A pénzügyminisztérium eltiltotta az idő előtti végrehajtásokat az egyházi vagyonok megfőlebbezett értékadója tekintetében

Augusztus 16-ikán 214.884 szám alatt minden pénzügyigazgatóság-hoz elküldötték az erre vonatkozó körrendeletet

Bucurestiből jelentik: Az illeték egyenértékadó ügyében csütörtökön a magyar egyházakat közlő értekező fontos körrendeletet küldött szét a pénzügyminisztérium. A körrendelet utasítja a pénzügyi hatóságokat, hogy csak végleges döntés esetén lehet egyházi vagyonokat végrehajtani illeték egyenértékadó miatt.

Az illeték egyenértékadó életbeléptetése óta az egyházi vagyonokra, egyházi ingatlanokra is tetemes adót vetettek ki, gyakran megtörtént, hogy az ingatlan értékét a forgalmi érték sokszorosára vették fel és így az egyházak nehéz helyzet elé kerültek. Az egyházak természetesen jogorvoslatlál élve, fellebbeztek. A kéréseket a fellebbezési bizottságokhoz adták be. Ezek a bizottságok több helyen méltányolták is az előterjesztett adatokat és le is szállították a kivetett adót.

A hivatali eljárás technikai nehézségei miatt hónapokat vett igénybe, míg a fellebbezési bizottság döntése a kivetési és behajtási hivatalokon keresztül az illetékes adóhivatalhoz, illetve a végrehajtási közegehez érkezett.

Közben sok helyen már végrehajtást rendeltek el és nemcsak az egyházak, de papok és

egyházi vezetőférfiak vagyonait is lefoglalták. Gyárfás Elemér dr és Bartha Ignác dr most kihallgatáson jelentek meg a pénzügyminisztériumnél és teljes részletességgel feltárták a vizsgált helyzetet.

Constantinescu pénzügyminiszter felismerve a kérdés fontosságát, nyomban intézkedett. Csütörtökön már szét is küldötték a pénzügyminisztérium augusztus 16-án kelt 214.884 számú körrendeletét, amely utasítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy a püspökségek, egyház-közösségek és egyházi intézmények illeték egyenértékadóját csak akkor hajtsák be, ha a fellebbezési bizottság már határozott és az általa hozott határozat jogerőre emelkedett. Akkor is csak a fellebbezési bizottság által leszállított összeg erejéig.

Gyárfás Elemér dr. és Bartha Ignác dr. személyesen meggyőződtek arról, hogy a fontos körrendeletet minden erdélyi és bánági pénzügyigazgatósághoz megküldötték.

Ezzel az eddigi sérelmes esetekben orvoslást kapnak az egyházak, míg a további panaszoknak elejét veszi a rendelkezés.

Józseffalváért

*

Eddig befolyt adományok: 623.372
Augusztus 18-án a következő adományok érkeztek:

Hátszegi (Hunyad megye) Római Katolikus Öltáregylet gyűjtése (részletezés legközelebbi lapszá-munkban) 1.595

Mezőtelegdi (Bihar megye) római katolikus egyházközség:

1. Hajdu Mihály és Németh Sándor gyűjtése:	
Orbán Péter plébános	200
Egy érettségizett diák	500
Borók József	100
Flatt Jenő	100
N. N.	100
Velkó József	100
Teszary Lajos	60
Váradi Imre	60
Waxmunszky Odónné	50
Hajdu Mihály	50
Németh Sándor	50
Özv. Nagy Kálmánné	50
Özv. Tallódi Sándorné	50
Tallódi Margit	50
Szabó István	50
Idős Faragó Gábor	50
Velkó Lajos	50
Adler János	50
Jordán Sándor	50
Özv. Tiringer Károlyné	50
N. N.	40
N. N.	40
Csörsz Gábor	30
Özv. Babrik Józsefné	30
Magyari Ferenc	30
Krasovátz Amália	30
Schill István	30
Gájer Gyula	20
Faragó Károly	20
Kovács József	20
Sándor Tógyer	20
Kiss András	20
Zsuthy Gyuláné	20
Tavarnaj István	20
Tóth László	20
Rupárcsics János	20
Rozs József	20
Nagy N.	20
Varga Ferenc	50
Csethe Bálint	10
Fermán Mihály	10
Plombás Teodor	20
Trifán György	40

2. Mezőtelegdi gyártelep. Kollár Sándor gyűjtése:

Kollár Sándor	100
Vekker Béla	10
Fehér János	50
Tóth Kató	50
Magyari Sándor	50
Zifcsák Károly	50
Csicsák Lajos	50
Sindely János	40
Lindenfeld Sándor	30
Damján Ferenc	30
N. N.	30
Lengyel Ödön	20
Balogh Imréné	20
Wekker József	20
Szell Sándorné	20
Kiss Ferenc	20
Illisi István	20
Nemes L.	20
Lupán Sándorné	20
Szebeni Dániel	20
Zifcsák András	20
Pop Paul	20
Huciu Vasile	20
Szabó Emil	20
Oláh János	20
Liebermann Ignác	20
Vaserhám Vazul	50
Kóródi László	10
Ille Györgyné	10
Garai György	10
Fekete Ferenc	10
Zbudil Ferencné	10
Balogh Margit	10
Tóth József	10
Varga Gyula	10
Györfi István	10
Duhi István	10
Nagy Sándor	15
Soós János	10
Kohn Farkas	10
Szegedi Lajos	10
Szegedi László	10
Özv. Sige Józsefné	10
Parti Mihály	10
Bakos József	10
Hevesi József	10
Tleó Péter	10
N. N.	10
Székely Lajos	10
Szebeni Károly	5
Lőkös Imréné	5

Összesen: 628.402

Meghívó

Az „Arany Emlékegyesület” tagjait ezúton tisztelettel meghívom az Emlékegyesület palotájának tanácskozó helyiségében 1939. év augusztus hó 20. napján délelőtt fél 12 órakor tartandó közgyűlésre.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az Igazgatóválasztmány évi jelentésének tárgyalása.
2. Az Igazgatóválasztmány által bemutatandó számadás és vagyonmérleg megvizsgálása és jóváhagyása.
3. Az 1939—40. évi költségvetés megállapítása.
4. Esetleges indítványok, melyek a közgyűlés előtt legalább 3 nappal írásban beadatnak az Igazgatóválasztmányhoz.

Szalonta, 1939. augusztus 11-én.

Kiváló tisztelettel:
Arday Aladár,
elnök.

Egyévi börtönre és egymillió lei pénzbírságra ítélték egy aranycsempésznőt

Temesvár. Saját tud. Még a múlt évben történt, hogy Zombolyán letartóztattak egy Friedmann Mária nevű, szatmári származású nőt, aki aranyérmeket és aranyrudakat akart külföldre csempészni, — annakidején részletesen beszámoltunk erről a nagyszabású csempészési kísérletről.

Friedmann Mária a vizsgálat során azzal védekezett, hogy a csempészt megbízásból akarta elkövetni: az utiköltséget és ezer lei tiszteletdíjat ígértek neki, ha az aranyértékeket eljuttatja Triesztbe. Megállapították azonban, hogy fiktív névre hivatkozott, az állítólagos megbízó — nemlétező személy. Friedmann Mária a most megtartott bírósági tárgyaláson nem jelent meg, a törvényszék mindazonáltal letárgyalta az ügyét. A csempésznőt egy évi börtönre, egy milliós pénzbírságra s a nemzeti banknak fizetendő százharminckétezer lei kártérítésre ítélték. A bíróság egyttal elrendelte, hogy a kérdéses aranyat elko-bozzák.

Felvétel a csíkszeredai nyilvános jogu római katolikus főgimnáziumba és finevelő intézetbe

A főgimnázium, mely remek parktól árnyalva, a somlyói ut mentén fekszik, mind eszellemerkölcsi és tanulmányi szempontból, mind modern felszerelés dolgában egyike Erdély magas színvonalú középiskoláinak. Tágas háló- és tantermekkel, fürdővel felszerelt internátusban, hol a nagy gonddal történő felügyelet biztosítja az ifjuság szorgalmas, pontos és rendes munkáját — a bentlakók aránylag olcsó díjért — évi 7000 lei — teljes ellátást élveznek s családi nevelésben részeseülnek.

Beiratkozás a főgimnáziumba augusztus 3-ig Kérésminták az irodában kaphatók, ki kell tölteni és bélyeggel (8 + 1) ellátni. Beírási s mindennemű egyéb díjak, mint a múlt tanévben a tan- és fenntartói díjakból bizonyos hányadot elenged az intézet azon szegénysorsu, jóviselőtű és előmenetelű diákoknak, akik azért az osztály-értésítve! és szegénységű bonyitvánnyal felszerelt kérésben (az igazgatóságához intézve) folyamodnak szeptember 15-ig.

A javító vizsgák ideje szeptember 1—5. Az V. osztályba szülő felvételi vizsga szeptember hó 6-án, szerdán reggel 8 órakor kezdődik. Az I. oszt. felvételi vizsgája szeptember 1-én szintén 8 órakor veszi kezdetét.

A VII. és VIII. oszt., a katonai előképzésűk egyenruháját köteles viselni. Az I—VI. osztályok tanulói a nyár folyamán ne csináltassanak új egyenruhát, mert esetleg megváltozik.

Szeptember 15-én ünnepélyes Veni Sancte, a tanév megnyitása, 16-án az előadások megkezdése. Ha időközben eltérő rendelkezés érkezne, idejében közölni fogják.

Aki bővebb tájékoztatást akar, forduljon a főgimnázium és az internátus igazgatóságához, akár szóban, akár írásban; mindkettőn készséggel állanak rendelkezésre.

Általános elvi megállapodás jött létre Moszkvában az angol-francia-szovjet katonai együttműködésre

A módoszatok tekintetében még ellentétek vannak. Francia megállapítás szerint nincs jövője a béketerveknek, s a nemzetközi helyzet igen zavarosra fordult

Párizsból jelentik: A francia sajtó moszkvai jelentése szerint a francia-angol-szovjet vezérkari eszmecsere során általános elvi megállapodás jött létre a három nagyhatalom katonai együttműködése tárgyában, de a módoszatok tekintetében ellentétek merültek fel.

Párizsból jelentik: A francia sajtó csütörtök este teljesen kedvezőtlen beállítással foglalkozott a különböző béketervekkel. A lapok úgy állítják be a dolgot, mintha a tervek vonatkozó híreszteléseket, vagy legalább is azok jórészt a tengelyhatalmak fővárosaiból indították volna útnak azért, hogy az úgynevezett békefrontnak, a demokráciáknak az erőt gyöngítsék. A *Temps* rámutat arra, hogy a nemzetközi helyzet igen zavarosra fordult. A lap szerint a légkör még nem elég nyugodt ahhoz, hogy az európai kérdések méltányos megoldásáról a zöldsztal mellett, eredményesen tárgyalni lehessen.

Angol államférfiak békekészségű beszédei a háborús eshetőség föltevésével.

Montrealból jelentik: Az angol lordkancelár Quebecben beszédet mondott. Kijelentette a többi között, hogy Anglia nem kíván háborút, de nem tűri el, hogy Németország felügyeleti jogokat gyakoroljon Európában. Ha Németország és Olaszország nem hallgat Európára, háború lesz.

Londonból jelentik: Baldwin, volt angol miniszterelnök beszédét mondott az amerikai rádióban. Beszédében hangoztatta Anglia hatalmát és népének egységét. Ha háború törne ki, Anglia óriási erőhatalmi eszközöket fog csatasorba állítani. A demokráciának nem csak élnie kell, de meghalni is kell a demokráciáért.

A római angol nagykövet Ciano külügyminiszterrel hosszabb eszmecsere folytatott

Bolgár-olasz megbeszélések. — Spanyol látogatás Olaszországban

Rómából jelentik: Ciano olasz külügyminiszter csütörtökön fogadta a római angol nagykövetet. A külügyminiszter és a nagykövet eszmecsereje hosszabb ideig tartott. Angol részről a megbeszéléssel kapcsolatban hangoztatják, hogy az tisztán tájékoztató jellegű volt.

Szófiából jelentik: Szófiában csütörtökön hosszú és beható tanácskozás folyt Kiosseivanoff bolgár miniszterelnök és a szófiai olasz követ között.

Londonból jelentik: A *Formidable* nevű repülőgép-anya hajó vízrebocsátásánál Sir Kingsley Wood légügyminiszter beszédet mondott. Beszédében rámutatott arra, hogy a világ népeinek többsége és maga az angol nép is békét kíván. Vannak azonban dolgok, amelyek a békénél is fontosabbak.

— Életfontosságú jogainkat nem adjuk fel. — folytatta az angol légügyminiszter — és tekintettel kell lennünk más népek szabadságára is. Tett ígéreteinket megtartjuk. Nem kapitulálunk semmi fenyegetés előtt és saját erőnkre támaszkodva megyünk előre.

A légügyminiszter ezután rámutatott a hatalmas angol légflottára, a jól megalapozott pénzügyekre és a lakosság szilárd elhatározottságára, mint Anglia erőtegyezőire.

— Ma még mint derűlátó beszélek, — mondotta ezután. — A háború nem elkerülhetetlen és ma is él az emberiség jobb jövőjébe vetett reményünk.

Madridból jelentik: Queipo de Llano tábornok csütörtökön Bacionában hajóra szállt és Olaszországba utazott. Hír szerint ő lesz Spanyolország új római nagykövete.

Az amerikai pénzügyminiszter az észak-európai semleges országokba látogat.

Stockholmból jelentik: Morgenthau, amerikai pénzügyminiszter Stockholmba érkezett. Az amerikai pénzügyminiszter öt napot tölt a svéd fővárosban, majd Helsingforsba és Oslóba megy.

Jugoszlávia elutasította az elnöki tisztséget a genfi Népszövetség szeptemberi tanácsülésén.

Genfből jelentik: A népszövetségi tanács szeptemberi ülésén Belgium megbízotta fog elnökölni, minthogy Jugoszlávia ezt a tisztséget visszautasította.

Frick német belügyminiszter estélye a salzburgi ünnepi játékok alkalmából

Csáky magyar külügyminiszter sajtónyilatkozata salzburgi időzéséről

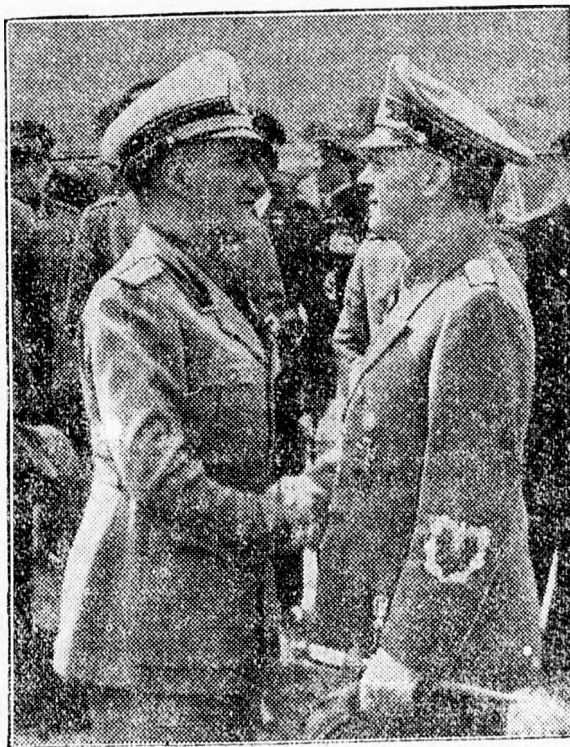
Salzburgból jelentik: Frick, német birodalmi belügyminiszter a Salzburg melletti Leopoldskroni-kastélyban estélyt adott a salzburgi ünnepi játékok alkalmából. Az estélyen jelen volt Csáky István gróf, magyar külügyminiszter is, aki tudvalevően néhány nap óta Frick belügyminiszter vendége. A külügyminiszter kíséretében volt Stöjgy Döme berlini magyar követ is.

Salzburgból jelentik: A Frick birodalmi belügyminiszter vendégeként Salzburgban tartózkodó Csáky magyar külügyminiszter, akinek salzburgi tartózkodásával kapcsolatban a legkülönbözőbb találgatások láttak napvilágot a világsajtóban, nyilatkozott a *Függetlenség* munkatársának. Elmondotta, olyan jól érzi magát Salzburgban, hogy még nem is gondolt a hazautazásra.

— Kizárólag csak magánemberként vagyok itt, — folytatta a magyar külügyminiszter — és senkivel semmiféle tárgyalást nem folytattam. A külföldi sajtó találgatásait és híreszteléseit ismerem, de már nem is csodálkozom ezeken a fantazmagóriákon. Csak azon csodálkozom, hogy ezeknek az uraknak olyan szegény a képzelőtehetségük. Semmi újat nem tudnak kitalálni! Minduntalan csak megismétlik a régi kitalálásokat. Mert mindazt, ami ma napvilágot lát személyemmel és külpolitikánkkal kapcsolatban, pontosan egy évvel ezelőtt is megírták. Legalább valami újat találnának már ki! — ismételte mosolyogva a magyar külügyminiszter.

A továbbiakban a *Függetlenség* berlini tudósítója azt jelenti, hogy a tengelyhatalmak

határozottságának és egységének következményeként a nemzetközi helyzetben az utolsó órában érezhető enyhülés állott be. Ez jogossá teszi a reményt a békés megoldásra.

Ciano olasz külügyminiszter Salzburgban. Ribbentrop német külügyminiszterrel.

Háboru esetére szóló biztosítások szervezése Németországban és Belgiumban

Berlinből jelentik: A feszült világpolitikai helyzetre való tekintettel Európaszerte nagy erővel folyik a hadibiztosítások megszervezése. Minden ország kormánya sürgős feladatának tartja, hogy polgárai részére gondoskodjék biztosítási fedezetről háboru esetére és konflagráció esetén is lehetővé tegye a gazdasági élet normális funkcióinak fenntartását, a lehető legmesszebbmenő mértékben. Nagy erővel szervezik a háborús biztosítást Németországban, ahol a biztosítóintézetek közösségre léptek, hogy a háborús kockázat viszontbiztosításának elhelyezését lehetővé tegyék. Mindazok a német biztosító-társaságok, amelyek szállítványbiztosítással foglalkoznak, belépnek az újonnan létrehozott háborús biztosítási poolba, amelynek részére a német kormány egyelőre 10 millió márka garanciát adott. A pool az üzletfelekkel szemben közvetlenül nem szerepel, hanem üzletkötő társaságok jegyzik a kötvényeket, úgyhogy az új intézménynek valóban viszontbiztosítási jellege van.

Miután Németország, Anglia, Dánia, Norvégia, Franciaország és Hollandia már alapított kölcsönössegén alapuló biztosításokkal foglalkozó intézetet, most Belgium is elhatározta egy ilyen intézmény felállítását. Az új intézet vezetésében helyet foglalnak biztosítási szakemberek, valamint a pénzügyminiszterium és a tengerészeti miniszterium képviselői. Közös bizottság fogja megállapítani a háborús biztosítás díjtételeit. Az új belga biztosítási intézményért a belga kormány szavaztat, egyelőre 10 millió frank erejéig.

A bécsi cipőpasztakirály izgalmas vadászkalandja a budapesti állatkert bölényével

Budapest, augusztus hó.

A magyar vadász- és természetbarát körökben mostanában szájról-szájra jár egy különös vadászhistória. A vérbeli vadászok gunyos humorral, a természetbarátok felháborodva mesélik az állatkerti öreg bölénybika „elajtásának” furcsa történetét.

A történetet pedig imígyen szól:

A híres nevezetes bécsi cipőpasztakirály, aki mint öreg katona, a háboru után lövöldözési szenvedélyét a vadászat terére mentette át, egyszer gondolt nagyot és merészet és irt egy levelet Magyarországra az egyik vadászati ügynökségnek, hogy őt most, élete alkonya felé, ellenállhatatlan kényszere űzi, hogy végre bölényt vadásszon. — Pénz nem számít — adta ki a jelzést, — bölényt akarok lőni.

Nosza lett nagy szaladgálás. A vadászati ügynökség a jó üzlet reményében kutaini kezdett használható bölény után.

A bölény viszont nagyon ritka állat. Magyarországon már vagy kétszáz év óta nincs szabadon futkározó, úgynevezett vad bölény. Az utolsó nagyszabású bölényvadászatot talán még Bathory fejedelem rendezte Erdélyben. A bölények még apáink korában kezdtek kipusztulni Magyarországon. Egy pár arisztokrata felemelte szavát az utolsó európai bölények védelme érdekében és néhány évtizedig tartó vitaközpont után meg is tiltották a bölény vadászatát.

A bölény feldühödik és eltűnik

De akkor már alig volt bölény Magyarországon. Bölényt — talán azt mondhatnánk évszázadok óta — még az uralkodó királyok sem láthaták hosszú ideje Európában. Óriási vadászszencáció volt, amikor a Hohenlohe hercegek javorinai vadászterületén létesített bölényparkban Pestetich Tasziló herceg a világháboru vége felé egy öreg és golyóra már érett bölénybikát lelőtt. Ez persze a szívélyes házigazda által előre megrendezett lövészi jelenet volt. Állítólag az öreg bika már ugyanis végét járta.

Az európai bölényfajta utolsó példányait most már csak bölényparkban és állatkertben őrzik. Ha valaki nagyon igyekezne, az ujjain is könnyen összezámolhatná az európai bölényeket.

Magyarországon csak pár darab van ebből a ritka állatból. Néhány évvel ezelőtt az állatkerti példányokat kivitték Visegrádra, de itt nem sikerült alkalmas nagy területet elkeríteni részükre és így nemrégiben visszakerültek az állatkertbe.

Az állatkert látogatói kedvtelve nézgették a hatalmas barna állatokat. Hosszu ideig négy bölény volt az állatkertben és ezek békésen éltek itt, míg...

...míg a vadászati ügynökség buzgó emberei fel nem kavarták a hazai bölényvilág nyugalalmát.

Mert hát az ügynökség, — amely ennek a szép, uri sportnak kevésbé hubertusi üzleti vonatkozásait képviseli — nem nyugodott addig, míg hosszas és fáradságos vadászexpedíciók után fel nem fedezte az alkalmas bölényt — a pesti állatkertben.

A többi már egyezzerü volt: baráti puhatóldozás, diszkrét megbeszélések, megállapodások után megszületett a nagyszerű üzlet.

Egy szép napon az állatkert látogatói megüt-

közve látták, hogy a szép, szomorú, öreg bölénybika eltűnt társai közül.

— Hol van az öreg, kopott bölény? — kérdezték a gyerekek is az öröktől.

— Elvitték fiam — volt a megnyugtató válasz. — S ez a kisgyerekeket meg is nyugtatta.

De hát persze voltak meglelt természetbarátok, akik nem elégedtek meg ezzel a felelettel és

Pergőtűz a félelmetes vadállatra

Nosza a pasztakirálynak sem kellett több — uccu neki, belevágta magát pazar luxuskocsijába és Bécsből meg sem állt a nagykovácsi erdőben szétrugott ketrecig.

— Hol a bölény? — kérdezte szörnyű dühvel. A modern Buffalo Bill ugyanis nagyon elfoglalt ember és állítólag csak ezért, de igazan csak ezért — a ketrecben akarta leléni a bölénybikát.

Később mégis megnyugodott és miután elmondották neki, hogy csak egy szelíd, nyugalmazzott bikáról van szó, utánament az erdőbe és amint meglátta a barna nagyvadat, beajta lőtt.

A bölény persze elszaladt és miután a dühös vadász egy ideig hiába üldözte, otthagyta és felutazott Pestre, beült egy dunaparti vendéglőbe és ebédelni kezdett. Igen ám, de a teljes ellátáshoz szokott bölény is ebédelni öhajtott és ez ekből megjelent az erdei tanyán, ahol legutoljára kapta az enniat.

A tanyai parasztok most már nagyon respektálhatták az öreg bika hirtelen haragját, mert jobbnak látták a magas fák csúcsára menekülni a vadállat elől.

A vadászati ügynökség emberei azonnal telefonáltak a bölényvért áhító pasztakirálynak, aki csapot-papot és pazar ebédjét otthagynva, autóbá illet és ismét kirobogott az erdőbe bölényt vadászni.

Ezutal kedvezett neki a vadászserenca. A

elkezdtek kutatni, hogy hová is tűnt el az öreg bika. S így derült ki az egész tragikomikus eset.

Az öreg állatkerti bölényt egy alkalmissal összetakolt faketrebe helyezték, fel is tették egy teherautóra és kivitték a Pilisi hegyekbe, a nagykovácsi vadaskertbe. Itt már a vadászati ügynökség gondoskodott róla.

Egy erdei tanyán helyezték el a ketrecet. Itt azután az unatkozó parasztyerekek addig piszalgatták a fáradt, öreg bikát, míg az egyszer csak fiatalkori dühének pillanatnyi fellobbanásában, megunva ezt a gyermekes játékot, rugott egyet, aztán még egyet, de olyat, hogy a faketre darabokra tört és a halálra ijedt gyerekhad elkongatása által űzve, egyenesen a sötét erdőnek vette útját és ott eltűnt az emberek szeme elől.

A hubertusi hajlamokon tollasodó vadász-ügynökség erre kétségbeesett, hogy a városi kényelemhez szokott bölénynek talán — ne adj isten — a vadonban valami baja lesz és szonnal táviratozott Bécsbe a cipőpasztakirálynak, hogy megvan a bölény, lehet vadászni.

tanyai parasztok, akik a fák tetejéről néztek végig a bölényvadászt, még ma is gunyosan elhúzzák a bajuszukat, ha erről a bölényvadásztarról esik szó.

A pasztakirály ott a vályu és szénakazal között, a tanyai udvaron találkozott másodszer a „félelmetes” duvaddal. Szemtanuk állítása szerint a rettenthetetlen vadász gyors egymásutánban eregette a golyókat a szeliden álló vén bölénybe. Azt mondják csak töltött és lőtt. Később már nem is töltött, csak lőtt, mert mögötte ott állt az a személyiség, aki a bölényt a vadászati ügynökségnek „szállította”. Ez az illusztris egyén sajátkezűleg töltögette a vadász Schönauerjét.

Igy végződött az állatkerti büszke bölénybika tragikus története. A Bécsből lehozott híres preparátor még ott a helyszínen lenyuzta a bőrt. A bőrt megzámolták a lövések nyomait. Hír szerint harminchárom golyót eresztett bele a híres-nevezetes cipőpasztakirály az öreg bölénybe. A vadász a vérengzés után megtörölte homlokát és dagadó kebellet jelentette ki:

— Soha életemben még ilyen jól nem szórákoztam.

Mesélik még, hogy ez a szórakozás igaz sok pénzbe került a gazdag pasztakirálynak. Állítólag a rengeteg egyéb kiadáson kívül a vadászati ügynökségnek 8000 pengőt fizetett ki csak a bölényért. Ha ez igaz, — kíváncsiak vagyunk, mennyit kapott ebből az állatkert? N. P.

Elnyelte a föld az ötmillió fontos végrendeletet

„Két rejtélyt kell megoldani az utókornak”
— mondotta halála előtt Lady Houston

Londonból jelentik: A Scotland Yard hetven legügyesebb detektívje már régóta buzgólkodik azon, hogy előkerítse az elhunyt Lady Houston végrendeletét, eddig azonban minden fáradozásuk hiábavaló volt. A végrendeletet, amely több mint ötmillió fontsterlinges vagyon további sorsáról dönt, mintha elnyelte volna a föld. Anglia most azon tőri a fejét, mi célja lehetett Lady Houstonnak ezzel a végrendeleti bújócskával. De ezen tőri most a fejét az egész londoni rendőrség is. Mert hogy a végrendelet eltűnése nem a véletlen játéka, az egészen bizonyos.

Az angol fegyverkezési iparháro özvegye, aki az utóbbi években nagyszabású jobboldali irányzatú politikai tevékenységet fejtett ki, — ő finanszírozta Sir Mosley szervezkedését — a legcéltudatosabb emberek közé tartozott, kaszárnyai rendet tartott dolgaiban és semmiesetre sem vesztethetett el egy olyan fontos okmányt, mint a végrendelete. Egy hónappal ezelőtt barátai még látták a vastag leragszott borítékot, amelyen ez a felírás állott: „Utolsó akaratom”.

Hová tűnt el a Lady Houston utolsó akaratát megrögzítő írás? Miféle politikai manőverek húzódnak meg a hatalmas vagyon, a politikai megmozdulások és az eltűnt végrendelet mögött.

— Nem volt ez az asszony — mondja Lady Houston titkára —, aki bármit is a véletlenre bízott volna, ha nem akarja, hogy a véletlen működ-jék közre.

— Mint ilyen esetben általában, jelentéktelen szavaknak is nagy jelentőséget tulajdonítanak. Talán éppen a végrendeletére gondolt Lady Houston

— mondják —, amikor három nappal a halála előtt a titokzatos szavakat mondta:

— Két rejtélyt kell majd megoldani az utókornak...

Az egyik rejtély valószínűleg a végrendelet volt. De mi lehet a másik rejtély? Rossz nyelvek szerint ez a rejtély az elhunyt milliommós gondosan titkolt életkora volt. Ez mindenesetre hamarosan kitűdött, bár igaz, hogy a Lady egész ismeretségi körében a legnagyobb bámolatot keltette. Lady Houston, aki hatvanévesnek mondta magát, de még annyinak sem látszott, mint most kitűdött, közeljárt már a nyolevanadik évéhez. A mindig fürgé milliommós, kit egész Angliában „propaganda Lady”-nek neveztek az utóbbi években, laptulajdonosi és politikusi tevékenységét hallatlan ügyességgel végezte, úgyhogy a „propaganda Lady” nevet valóban kiérdemelte.

Az örökifjú matróna halála is épp olyan szenzációs volt, mint maga az a tevékeny élet, amelyet most itt kellett hagynia. Súlyos milliói azonban még halála után is tovább kavarják körülötte a szenzációkat, csak az a kérdés, hogy kinek és milyen ez méknek a javára?

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

CORSÓ: ASSZONY A VIHARBAN.

DORIAN: MÁLTAI HAZ.

APOLLÓ: SÉPÉ LE MOKO.

G. K. CHESTERTON

AQUINÓI SZENT TAMÁS

Boldizsár Iván fordítása. Füzve 108 L. és portó

A modern kor embere nagy érdeklődéssel fordul a szentek felé s gyengesége tudatában szívesen hódol előttük. Chesterton ez inlitotta arra, hogy a szellemtörténet eszközeivel megrajzolja a középkor e szellemóriásának portréját. Valóban eoha jobbkor nem jöhetett ez az életrajz, mert Aquinói Szent Tamás bölcselétéről talán sohasem beszéltek annyit, mint ma, amikor amikor a társadalmi bajokra orvososságot keresve, minduntalan az ő filozófiájában találják meg az igazságos társadalmi rend gyökereit

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450 negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 12 P, egy hóra 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037
 Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt keleti szél, változó felhőzet, helyenként kisebb fűtő eső, esetleg zivatar. A hőmérséklet lassan emelkedik.

FIZETIK A NYUGDIJAKAT. Bucurestiből jelentik: Ófélsége aláírta a királyi rendelet-törvényt az augusztus havi tisztviselői fizetések és nyugdíjak kifizetéséről.

A JÖVŐ HÉTEN NAGYVÁRADRA ÉRKEZIK A KULTURÁLIS KARAVÁN. Saját tud. A jövő hét szerdán, augusztus 23-án Nagyváradra érkezik a „Kulturális Karaván” és 25-étől kezdődőleg minden este 9 órai kezdettel mozgósínházi előadást tartanak a város háza előtti téren. A Kulturális Karavánt ünnepélyesen fogadják. Működésük melatására még visszatérünk.

Zürichi zárlat. Párizs 11.73, London 20.72 háromnegyed, Newyork 442.87, Brüsszel 75.24, Milánó 23.30, Amszterdam 237.35, Berlin 177.70, Szófia 540, Prága 15.15, Varsó 83.40, Belgrád 10, Bucuresti 325.

SZATMÁRON IS BESZÜNTETTÉK AZ INGATLANÁTRÁSOKAT. Szatmárról jelentik A katonai övezetek létesítéséről szóló törvény végrehajtási utasítása szerdán Szatmárra is megérkezett. Tekintettel arra, hogy Szatmár is belesik a határmenti övezetbe, a telekkönyvnel felfüggesztették az ingatlanok átírását. Az adásvételi szerződések illetékesét ezzel egyidőben a pénzügyigazgatóság is beszüntette. A tulajdonjog átírási kérvényeket a telekkönyvvel szelvényekkel látják el és felküldik a nemzetvédelmi miniszteriumnak. Ha innen három hónap múlva nem érkezik válasz, ez azt jelenti, hogy a miniszterium nem óhajt élni elővételi jogával. Ezek után az ingatlan tulajdonjogát a kérvényező kívánalmainak megfelelően átírják.

Elfogták a tordai félmillió ékszerlopás tettesét. Tordáról jelentik: Bravuros fogást csinált szerdán a tordai rendőrség. Elfogták Balog Kálmár 36 éves rovtomultu egyén személyében, a Tordán és környékén elkövetett betörések tettesét. Balog legutóbb Horváth nyugalmazott alispán lakására tört be, ahonnan 500.000 lei értékű ékszert és értékpapírt vitt magával. A rendőrség Loszu ideje eredménytelenül nyomozott a betörések tettése után, végre a marosvásárhelyi rendőrség megkeresése nyomán ráterelődött a figyelem a rovtomultu Balogra, akit beidézték a rendőrségre, ahol hat betörést, nyolc lopást és rablási kísérletet vallott be. Csütörtökön délelőtt Balog Kálmánt átkísérték a kolozsvári rendőrségre, mert nagy a gyanu, hogy Kolozsváron is több lopást követett el.

45 MILLIÓ LEI PÉNZBÍRSÁGOT RÓTTAK KI EGY BUCURESTII BÖRGYÁRRA. Bucurestiből jelentik: A Bucurestii „Tabacaria Nationala S. A.” börgyár ellen a pénzügyi hatóságok nemrégiben forgalmi adó kihágási jegyzőkönyvet vettek fel. A gyárat ez alkalommal 32 millió 100.000 lei pénzbírsággal sújtották. Most újabb eljárás indult a börgyár ellen egyenesadóeltérő címén, melynek során további 12.900.000 lei bírságot róttak ki a gyárra.

Megtámadta és leszurta ivótársát. Nagyvárad. Saját tudósítónktól. Csütörtökön este 9 óra körül a Nagypiac-téren, az Orozslán gyógyszer-tár előtt Berjovan János a kocsmából kővet, megtámadta Kocsis Gyula 41 éves helybeli munkást, akivel előzőleg együtt ivott. Kocsis a sérülések következtében vérbeborulva összeesett. A Nagypiac-téren szolgálatot teljesítő rendőr sietett Kocsis segítségére, akit támadójával együtt bekísért a rendőrségre. Miután látták, hogy Kocsis Gyula állapota súlyos, azonnal beszállították a Biharmegyei kórházba. Berjovan ellen megindult az eljárás.

Temetés. Stoll Béla, a nagyváradai magyar színház legkedveltebb komikusa megnált rövid szenvedés után 57 éves korában. Temetése aug. 19-én délután 3 órakor lesz a Rulikovszky-temetőben. (Caritas.)

ANGOL KATONAI REPÜLŐGÉPEK KATASZTRÓFAJA. Londonból jelentik: Angliában összeütközött két katonai repülőgép. Az egyik már a levegőben a lángok martaléka lett, a másik kényszerleszállást hajtott végre.

KIJAVÍTIK AZ ÉVSZAZADOS NAGYBÁNYAI RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM TORNYAIT. Saját tud. A nagybányai római katolikus egyházközség újabb nagyszabású munkálatokba kezd. Az évszázados Szentháromság plébánia-templom két tornyát építik át és hozzák rendbe. **Palkocs Károly** kanonok nagybányai működésének első évében a templom belsejét ujtotta meg és díszítette fel nagyrétkü, művészi freskókkal. Egy évvel ezelőtt a több mint egy millió leit erő, gyönyörű Szent József Othont adták át rendeltetésének, míg ebben az évben a templomtornyok rendezésére kerül sor.

A Szent Orsolya-zárda nyilvánossági joggal bíró 8 osztályu román tannyelvű liceumában a beiratások augusztus 25-től szeptember 1-ig tartanak. A felvételi vizsgálatok az I. osztályra szeptember 1-én kezdődnek. Javító vizsgálatok szeptember 1-4-ig vannak és a javító vizsgálatot tett tanulók részére 5-7-ig lesznek a beiratások. — Szeptember 7-én kezdődnek a felvételi vizsgálatok a liceum V. osztályába. A kérvényeket aug. 31-ig kell az igazgatósághoz beadni. A továbbképző tanfolyamra szintén augusztus 25-én kezdődnek a beiratások. Az elemi iskolában és az ovodában szeptember 1-10-ig vannak a beiratások.

Szombat délután 6 órakor
Iglói diákok
 Nagy ifjúsági előadás, olcsó helyárrakkal

Premier este 9 órakor
 Itt először
Nagy kaland
 Operett újdonság 3 felvonásban.

Vasárnap délután 3 órakor olcsó helyárrakkal
Marica grófnő
 Délután 6 órakor
 Beregi és Nádas felléptével
Katz bácsi
 Este 9 órakor
Hattyu lovag
 Operett 3 felvonásban. — 3 óras kacagás

Főszereplők: T. Pogány J., Kőszegi Margit, Manyi, Dusu, Tóth I., Gróza Böske és Ilus, Beregi László, Borovszky Oszkár, Hegyesi F., Kiss I., Vermes D., Végh J., Földes I., Kellán S., Lukács N., Balogh, Kovásznai.

Jegyelővétel egész nap a színház baloldali pénztáránál

PILÓTÁK CSAK ELŐZETES ENGEDÉLYLYEL REPÜLHETNEK KÜLFÖLDRE. Bucurestiből jelentik: A légügyi és tengerészeti miniszterium rendeletet adott ki, amely szerint mindazok a katonai, vagy magánpilóták, akik állami, vagy magánvállalkozásban külföldre akarnak repülni, kötelesek előzetesen a polgári repülés igazgatóságánál jelentkezni, hogy felvilágosítást szerezhessenek azokról a szabályokról, amelyeket az illető külföldi államban be kell tartaniuk.

Uj iparvállalat Nagybanán. Nagybanányról jelentik: Nagybanány új iparvállalat alakult. Iancu Alexandru mérnök, az állami bányák volt igazgatója és volt polgármester elnöklété mellett „Nationala” néven ipari és kereskedelmi részvénytársaság létesült. Az új vállalat ruházati cikkek előállításával foglalkozik és az állami szállítások lebonyolítására törekszik. A vállalat igazgatója Gergely Gyula, a Transilvania cég tulajdonosa, míg az igazgatósági tanács Nagybanány legtekintélyesebb közéleti embereiből áll.

KÉT LETARTÓZTATÁS A PIETROAIAI VASUTI SZERENCSETLENSÉG ÜGYÉBEN. Bucurestiből jelentik: A petroaiai rettenetes vasuti szerencsétlenséggel kapcsolatban, amelynek 15 halottja és 65 sebesültje volt, a dambovítai ügyészség is megindította a vizsgálatot. Beidézték többek között Stan Ivánt, a petroaiai állomás forgalmi tisztviselőjét és Ion Nicolae váltóírt. Kihallgatásuk után mindkettőjüket letartóztatták és elrendelték ellenük a 30 napos vizsgálati fogságot. A törvényszék színeli tanácsa a 30 napos vizsgálati fogságot jóváhagyta.

TÖLTÖTOLLAKAT ÉS BENZINGYUJTÓKAT LOPTAK A DÉLI ZÁRÓRA IDEJÉN EGY PAPIR-KERESKEDÉSBŐL. Temesvár. Saját tud. A Moravetz-féle könyvkereskedés józsefvárosi fióküzletében betörők jártak. A déli záróra idején alkules-csal hatoltak be az üzletbe, amely egyébként a városrész legforgalmasabb utvonalan van. A betörők egyike még a kirakatba is belépett s onnan tiz öngyujtót vitt el. Az üzletből még negyven töltőtollat loptak. A kár mintegy harmincötezer lei.

TIZENHÉT HÁZ PORRÁEGETT ROMÁNSZENTGYÖRGY FÜRDŐHELYÉN. Románszentgyörgyről jelentik: A naszódmezei Románszentgyörgy-fürdőben borzalmas tűz pusztított, amely porráégetett tizenhét házat. A légegt házak között van a csendőrös, a községháza és az adóhivatal. A rettenetes szélben a tűz egyre jobban terjedt és a község lakossága hiába küzdött a vésszel. Jó idő múlva megérkeztek a beszercei és a naszódí tüzoltók, akik aztán hosszas munka után elfojtották a tüzet. A tüzoltást erősen akadályozta a vízhiány. — Románszentgyörgyre megérkezett a beszercei ügyész és a csendőrszázad parancsnoka, akik megközték a tüzvizsgálatot. A tűz nagy pánikot keltett a fürdőhely vendégei között. A tüzoltók megérkezéséig a tüzoltási munkálatokat a község lakossága végezte a csendőrök és a társadalmi szolgálat ott működő ifjai vezetésével.

HÁROM ÉVRE ITÉLTÉK A VOLT PERJÁMOSI ISKOLAIGAZGATÓT. Temesvár. Saját tud. Mihalescu Stefan volt parjamosi iskolaigazgatót néhány hónappal ezelőtt letartóztatták, mivel a tavaszi lóvásárlásokkal kapcsolatban csalásokat követett el. A volt iskolaigazgató számos perjamosi, szerbszentpéteri, ezekesuti gazdtól és másoktól nagyobb összegeket csalt ki azzal, hogy lovaikat mentesíti a bevonás alól. Mihalescu Stefan ügyét most Craiova tárgyalta a katonai törvényszék s a volt iskolaigazgatót három évi börtönrre és huszezer lei pénzbírságra ítélte. Két másik vádlottat hat-hat havi börtönnel büntettek, míg számos más vádlottat felmentettek.

Rejtélyes öngyilkosság a bucaresti Splendid-szállodában. Bucurestiből jelentik: A Splendid-szállodában tegnap este eszméletlen állapokban találtak meg Voiculescu Matild 25 éves braesóli tisztviselőnőt. A tisztviselőnő husz veronálpasztilát vett be öngyilkossági szándékból. Kórházba szállították az életveszélyes állapotban levő nőt. A szerencsétlen tisztviselőnő betegágánál rövidesen kórházba szállítása után, megjelent egy ur, aki azt állította, hogy az öngyilkosjelölt férje és a válságos állapotban levő nőt elszállította a kórházból. A rendőrség a rejtélyes ügyben megindította a nyomozást.

SZATMÁRRA IS MEGÉRKEZETT AZ ÁLLAMPOLGÁRSÁGI TÖRVÉNY VÉGREHAJTÁSI UTASÍTÁSA. Szatmárról jelentik: A szatmári megyefőnökség is megkapta az állampolgársági törvény módosításának végrehajtási utasítását, amely lehetővé teszi, hogy azok, akik az állampolgársági névjegyzékek összeállításánál nem kérték felvételüket, mulasztásukat most pótolják. Szatmár megyében közel négyszáz család maradt annakidején állampolgárság nélkül. Erthető tehát az a nagy érdeklődés, amely a módosított törvény iránt megnyilvánult, a hatóságok azonban — a végrehajtási utasítás hiánya miatt — az érdekelteknek semmiféle felvilágosítást nem adhattak. A végrehajtási utasítás megérkezése után a megyefőnökség részletes tájékoztatót készített és azt szerdán megküldte az összes községi vezetőknek.

A Bérőközönség figyelmébe. A Bérők nagyváradai Szövetsége közli: Többek érdekfűdésére közöljük, hogy a 2-5 százalékos lakbértaxa tárgyában a belügyminiszteriumhoz beadott előterjesztésünkre a válasz még nem érkezett meg. — Megsürgeljük, s amint a válasz megjön, azt a bérőközönséggel közölni fogjuk. Addig is ajánljuk, hogy a vonatkozó kivetést mindenki fellebbezze meg, mert aki azt elmulasztja, a taxát minden körülmények között meg kell, hogy fizesse. A fellebbezést a kézbesítéstől 20 nap alatt kell beadni. Tagjainknak, vagy akik még beiratkoznak, a fellebbezést díjtalanul és bélyegmentesen készítjük el. Ingyenes felvilágosítást adunk az irodában. Bérők Szövetsége, Str. Rimanóczy 12. szám.

Szolgáltatós gyógyszer-tárak Nagyváradon:

Szombaton éjjel a következő gyógyszer-tárak tartanak szolgálatot:
 „Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
 „Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
 „Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
 „Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52.
 „Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

Megölte az apját egy fiatal leány. Vajdahunyadról jelentik: Megdöbentő családi dráma tartja izgalomban a kis város lakosságát. Mezei Mária, husz éves leány szombaton este kilenc órakor revolverével agyonlőtte apját, Mezei János 47 éves vasgyári szerelőt, majd önként jelentkezett a rendőrségen. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy a szép fiatal leányt apja állandóan verte és kizozta. Néha kutyakorbáccsal ütötte és amikor jelentkezett a rendőrségen, háta tele volt korbácsütésektől származó kék foltokkal. Mezei Mária este álmában ölte meg apját egyetlen revolverlövéllel. A rendőrség a gyilkos leányt letartóztatta. — A dévai ügyesség vádтанácsa szerdán foglalkozott Mezei Mária ügyével és 30 napos vizsgálati fogságát megerősítette.

DIANA

le mosás a testet rugalmassá teszi

Ismét üzembe helyezik a csődbejutott marosvásárhelyi petroleuminomítót. Marosvásárhelyről jelentik: Jelentettük, hogy a marosvásárhelyi petroleuminomító üzem csődbe jutott. A bezünetelt üzem volt munkásai a marosvásárhelyi vas munkások otthonában gyűlésre jöttek és úgy határoztak, hogy a csődtömeg gondnok, valamint a munkügyi felügyelőség elé terjesztik a gyárral szemben fennálló követeléseiket. A vas munkások otthonában megtartott gyűlés folyamán a munkások a gyárral szemben fennálló követeléseikről kettős jegyzéket készítettek, melyeknek egyikét dr. Ciupe Ionel csődtömeg gondnokhoz juttatták el, a másikat pedig Malau vásárhelyi munkügyi felügyelő elé terjesztik és követelik járandóságait azonnali kifizetését. A törvényesek különben közelebből fogja kijelölni az üzem élére állítandó ideiglenes bizottság tagjait. Az ideiglenes bizottság hivatott határozni abban, hogy megkezdjék-e a leállott gyár újból való üzembehelyezését vagy nem. Remélhető, hogy az üzem élére kirendelendő vezetőség lehetőséget fog találni arra, hogy a gyárat ismét üzembehelyezék és így a máról holnapra kenyér nélkül maradt munkásság nemcsak jogos követeléseit kaphatja meg, hanem továbbra is keresethez jut.

Jól mulatni, enni, inni csak a Katolikus Körben lehet, finom kágyai bor mellett egy est olyan élmény, amit soha, senki el nem feled.

Minden áldott szombat este vigabb a vendég mosolya: mert citromos kolbász lesz ott és disznótörös vacsora.

Egy jó Kör-vacsora után minden rosszat feledni fog: mert ha a Körben ékezik, eloszlik a bú és a gond...

Katolikus Kör étterem megnyitott. Kltünő kágyai fajborok. Pontos kiszolgálás.

Kiváló tisztelettel:

SARKADI és SZENKOVITS.

SPORTHIREK

A „Jugoszlavia“ három mérkőzést játszik a fővárosban. Bucurestiből jelentik: Az ési labdarúgó évad nagy nemzetközi mérkőzésekkel kezdődik a fővárosban. A Jugoszlavia, a jugoszláv bajnokság második helyezettje három mérkőzést játszik, augusztus 19-én, 20-án és 22-én. Az erre vonatkozó tárgyalások a román és jugoszláv labdarúgó szövetségek között szerdán értek véget, amikor egy belgrádi távirat bejelentette a jugoszláv játékosok érkezését és a három mérkőzés időpontját. A Jugoszlavia ellenfelei a Ripensia, a Rapid és a Venus lesznek, a következő sorrendben: Szombaton Jugoszlavia—Ripensia; vasárnap: Jugoszlavia—FC Rapid; kedden: Jugoszlavia—Venus, ami a korábbi tervvel szemben némi változtatást jelent. A Jugoszlavia—Venus mérkőzésnek az az érdekessége is lesz, hogy az villanyfény mellett fog lezajlani, amire a bucuresti futball éleiben két éve nem volt példa. A jugoszláv játékosok péntek reggel megérkeztek a fővárosba.

TURISZTIKA

A Sasok turista egyesülete folyó hó 20-án reggel fél 5 órai indulással kirándulást rendez a kis fekvésű Menyháza fürdőbe. Márványbányák megtekintése, Czárán Gyula természetjáró apostol sírjának ünnepélyes megkoszorúzása. Résztvételi díj 135—150 lel. Jelentkezést elfogad az egyesület irodája: Dr. Lazar Aurél-utca 14. szám, délután 6—8 óra között, továbbá Mocsány Sándor írógepüzlete: Bulevard Regele Ferdinand 13. szám és Gyenge István ékezes Alexandri-utca 12. szám.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 20.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 10 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.15 Német karéneklemezek. 20.15 Nariuja Gábor énekel. 20.35 Cooea György osellőzik. 20.55 Szórakoztató zene. 22.15 Táncclemezek. 22.30 Olasz dalmelendezek. 23.15 Vendéglői zene. 23.45 Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9 Hírek. 9.30 A Szent István-napi körmenet. Utána: Egyházi ének és szentbeszéd a budavári Koronázó-főtemplomból. A szentbeszédet Gregorovits Lipót mondja. 12.15 Evangélikus istentisztelet. Prédikál Kapi Béla. 13.20 Pontos időjelzés. 13.35 Közvetítés a Várból. 14.25 Cigányzene. 15 Harangok imádkoznak. Előadás. 15.30 Operaház zenekara. 16 Szent István király. Előadás. 16.45 Lemez. 17.30 A külföldi magyarok előadás. 18 Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. 18.10 Énekszámok. 18.30 A magyar honfoglalás. Előadás. 19 Előadás cigányzenével. 19.45 Hangképek. 20.15 Hírek. 20.25 A rádió szalonzenekara. 20.45 Ludas Matyi. Zenés játék. 22.40 Hírek. 23 Zongoraszármok. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 21.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.15 Német karéneklemezek. 20.15 Nariuja Gábor énekel. 20.35 Cooea György osellőzik. 20.55 Szórakoztató zene. 22.15 Táncclemezek. 22.30 Olasz dalmelendezek. 23.15 Vendéglői zene. 23.45 Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.55 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Szalonötös. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Postászenekar. 15.30 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.45 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. 18.10 A kenyérmezei diadal. Előadás. 18.40 Cigányzene. 19.25 Előadás hanglemezekkel. 20.15 Hírek. 20.25 Az én rádióműsorom. 21.20 Énekszámok. 21.40 Sibelius kísérfőzene. 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Lengyel dalok. 24.25 Hanglemezek. 1.05 Hírek.

KEDD, AUGUSZTUS 22.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Gramofonlemez. 20.15 Liszt-lemezek. 20.30 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 22.15 Táncclemezek. 22.35 Táncclemezek. 22.35 Operettalok. 23.15 Vendéglői zene. 23.45 Híreknek közvetítése külföldre angol és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.55 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Énekszámok. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.30 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Mese. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. 18.10 Lemez. 18.40 Előadás. 19.15 A 15. honvédegyezred zenekara. 19.45 Előadás. 20.15 Hírek. 20.25 A rádió szalonzenekara. 20.50 Kürti József-émlékst. 22.40 Hírek. 23 Táncczenekar. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

SZERDA, AUGUSZTUS 23.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Gramofonlemez. 20.15 Szórakoztató zene. 21.15 Amerikai táncclemezek. 22.35 Amizda! Katalin énekel. 23.15 Vendéglői zene. 23.45 Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.55 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 A rendőrség fuvózenekara. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Magyar nóták. 15.30 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. 18.10 Balkáni és keleti népdalok. 18.30 A légoltalmi parancsnokság közleménye. 19 Hanglemezek. 19.45 Horogbottal a hazai vidéken. Előadás. 20.15 Hírek. 20.30 Cigányzene. 21.20 Csevegés. 21.40 Az Iglói diákok. Közvetítés a Royal színházról. 22.30 Hírek. 23.20 Hírek idegen nyelveken. 24.15 Tájékoztató a néprádiókról.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 24.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Operettlemez. 20.15 Jonescu énekesnő hangversenye. 20.40 Szimfonikus gramofonlemez. 22.15 Táncclemezek. 22.35 Román dalok. 23.15 Gramofonlemez. 23.30 Román est Franciaországban. Majd: Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.55 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Hanglemezek. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Az 1. honvédegyezred zenekara. 15.30 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 A Thetis katasztrófájának okai. Előadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. 18.10 Közvetítés a Balatonról. 18.50 Táncclemezek. 19.45 Hogyan keletkeztek az európai tavak. Előadás. 20.15 Hírek. 21 „Ez az új az enyém”. Zenés játék. 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Hanglemezek. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, AUGUSZTUS 25.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Orgona- és karéneklemezek. 20.20 Balettlemezek. 21 Verdi Rigoletto című operájának előadása. Közvetítés hanglemezekről. 23.30 Gramofonlemez. 23.45 Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.55 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 A 2. honvédegyezred zenekara. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. 18.10 Magyarországi Mohács után. Előadás. 18.40 A rádió szalonzenekara. 19.30 Sport. 19.45 Előadás Szent Istvánról. 20.15 Hírek. 20.25 Felvidéki dalok. 21.25 Külügyi negyedóra. 21.40 Ady-Anthologia. 22.05 Zongoraszármok. 22.40 Hírek. 23 Táncclemezek. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 26.

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.15 Szórakoztató zene. 20.30 Kettősök. 20.45 Gramofonlemez. 23.15 Vendéglői zene. 23.45 Híreknek közvetítése külföldre francia és angol nyelveken.

Budapest I. 7.55 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Cigányzene. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.30 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.20 Felolvasás. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. 18.10 A rádió postája. 18.35 Táncclemezek. 18.55 A kispár és a közös munka. Előadás. 19.40 A mulya fia. Vigjáték. 20.15 Hírek. 20.25 Cigányzene. 21.15 Vers. 21.35 Sportközvetítés. 22 Gigli dalestjének közvetítése Luzernből. 22.35 Hírek. 23.20 Negyedóra színes muzsika. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Hanglemezek. 1.05 Hírek.

Légkuzat, melegek, édességek túlzott fogyasztása okozza a meghülést

Newyorkból jelentik: Az időjárás változásának, különösen, ha az idő melege hűvösre fordul, állandó kísérő jelensége a megfázás, amely nyáron majdnem olyan mértékben fenyeget, mint télen. Sőt a közhit szerint a nyári megfázásból még nehezebb kigyógyulni, mint a téli hűlésből. L. N. Bush főorvos érdekes cikket írt a *Health Culture* című orvosi lapban a megfázás okairól.

— Sokan azt hiszik, — írja az orvos, — hogy légkuzattól hűlnek meg. Mások viszont azt állítják, hogy a légkuzat nem árt nekik. Vannak, akik baktériumnak tulajdonítják a fertőzést és állandóan attól félnek, hogy belélegzenek fertőző bacillusokat. Megint mások azt hiszik, hogy ha lábukat melegen és szárazon tartják, elkerülhetik a meghülést. Sokan meleg alsóruhát, mások meleg ruhát viselnek, abban a hiszemben, hogy testüket megóvják a hidegtől. Igen sokan vannak olyanok is, akik azt hiszik, hogy célszerű táplálkozással elkerülhetik a megfázást. Mindezekről a véleményekről negyedszázados praxiszám alapján alapos véleményt mondhatok.

Ki szenved a melegtől?

— A meghülést elsősorban huzattól lehet kapni. Ha valaki kételkedik ebben, igen könnyen bebizonyíthatom felfogásom igazságát. Majdnem mindenki megfázhat úgy, hogy meleg szobában ül és testének valamelyik része, de elsősorban a nyaktáj hideg légáramlásba kerül. Viszont gyakran megtörténik, hogy az ember légkuzatot kap a nyakára és mégsem fázik meg, ha a szabadban van és akkor is elkerülheti a megfázást, ha meleg szobában éri a légkuzat, de teste le van hűlve. Ezt a jelenséget azzal magyarázom, hogy amikor a test meleg, a bőr bizonyos mértékig izzad és nedves lesz. Ha ezt a nedves bőrt légkuzat éri, elpárolgást okoz és a gyors kigőzölés elvonja a meleget és lehűti a testet. A test hőmérsékletét a természet az izzadással szabályozza és ennek a verejtéknek az elpárolgása lehűti a testet. Akinek a teste nem választja ki normális mértékben a verejtékét, az jobban szenved a melegtől. Ha légkuzat éri a testet, az izmok összehúzódnak, aminek következménye vértólulás, mert a szervezet nagyobb mennyiségű vért irányít a lehűlt testrészt felé, hogy azt ismét fölmelegítse. Az izomzat összehúzódása és a vértólulás időlegesen befolyásolja azoknak az idegeknek a munkáját, amelyek az orr és torok szöveteinek működését irányítják. Olyan embernél, akinek az orra szűk, az ilyen külső beavatkozás az orr szöveteinek megduzzadását eredményezi. Ennek következménye pedig a meghülés. Aiknél a légút tágabb, annál erősebb külső behatás szükséges ahhoz, hogy teljesen elzárják a légzés útját. Az ilyen emberek kevésbé érzékenyek a meghüléssel szemben.

A meleg ruha nem véd a meghüléstől!

— Bacillusok is okozhatják a meghülést. Eelőtt nem lehet vitatkozni, mert ha nem így lenne, nem tudnánk magyarázatát adni a járványoknak. Az igaz, hogy eddig még nem találtak egységes típusú bacillusokat meghüléses betegeknek, hanem sokfajta bacillust fedeztek fel. Véleményem szerint a megfázás csirái állandóan jelen vannak az orrban és a torokban. Ezeket a csirákat a belélegzett levegő ártalmatlanná teszi. Amikor az orr nyálkahártyája a nyakra irányuló légkuzat, esetleg túltáplálkozás vagy fáradtság következtében megduzzad és elzárja a levegő útját a tüdőtől, akkor ezek a kártékony csirák megszorodnak és meg-

hülést okoznak. Járvány idején meghüléses betegtől is át lehet venni ilyen virulens csirát, amely olyan erős lehet, hogy megtámadhat egészséges szöveteket is, akkor is, ha a nyálkahártya megduzzadása nem zárja el a levegő útját, de a legtöbb ilyen esetben nem lehet meghülést kapni, amikor az orron át történő lélegzés útja szabad. Ez az oka annak, hogy sokan éveken át nem fáznak meg, noha érintkeznek meghüléses betegekkel járvány idején.

— A ruházat problémája is sok vitára adott már okot. Alig néhány évvel ezelőtt a nők vastag alsósoknyákat, télen gyapjufehérműt viseltek. A csecsemőket flanelruhákba öltöztették nyáron is, úgy féltették őket a megfázástól. Mostanában a nők öltözködése annyira megközelítette a nudizmust, amennyire azt az illem és a törvény megengedi. És még sem hűlnek meg gyakrabban, sőt valószínűleg még télen is kevesebb közöttük a meghüléses beteg. Kisgyermeket a lehető legkönnyebben öltöztetnek nyáron és még télen is könnyű gyapjuruhát viselnek. A gyerekek elsősorban azért

fáznak meg, mert túlságosan óvatos szülei túlmelegen öltöztetik őket és éjszaka túlmeleg takarókkal takaróznak.

Helytelen táplálkozástól is megfázhat!

— A láb nedvessége is okozhat megfázást, de azok, akik mozognak, míg a nedves harisnyát nem vetik le, nem fázhatnak meg. A nedves lábat azután forró vízben kell fölmelegíteni. Ha a ruha átázik, forró fürdő igen jól tesz. Igen fontos a táplálkozás szabályozása a meghülés megelőzésénél. Azok a gyermekek és felnőttek, akik kedvelik az édességet és a cukrokat, nagyon hajlamosak a megfázásra. Carbohydrat tartalmu ételek ugyanis izgatják a nyálkahártyát. Majdnem mindenki észlelhet vértólulást az orrüregben édességek elfogyasztása után. Az ilyen vértólulás elzárhatja a légutakat és a már jelenlévő bacillusok még egészséges embernél is meghüléses gyulladási folyamatot indíthatnak el. Az ilyen természetű meghülésre elsősorban olyanok hajlamosak, akiknek garatüregük szűk. Hasonló jelenségeket okozhat egyszerű ételek, hús vagy kenyér mértéktelen fogyasztása is. A meghüléstől óvakodhatunk azáltal is, hogy óvatos diétát tartunk és nem eszünk túlságos mennyiségű carbohydrate-t vagy proteint tartalmazó ételeket. Főzelék, gyümölcs és sok víz fogyasztása elősegíti a meghülés megelőzését. A lehető legkönnyebben kell öltözködni, hogy a bőr szabadon lélegezzék. Játszódozó gyermekeket igen könnyű ruhákba kell öltöztetni és takarójuk ne legyen túlságosan meleg. Meghüléses betegekkel ne csókolódzunk és nem kell meghülés elleni oltásokat és orvosságokat szedni, mert ezek nem eléggé hatásosak a meghülés megelőzésére.

Hétfőn már életbelépnek a budapesti Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár utazási és vizumkedvezményei

Budapestről jelentik: A városligeti Iparcsarnokban javában épül már az augusztus hó 31-én megnyíló Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár. A kisiparnak ez a kiállítása annál nagyobb érdeklődést kelt, mert a vásár ezidén igen jelentős kiállítási csoportokkal bővült és a vásáron túl rengeteg értékes tanulságot és látványosságot ígér. A külön csoportok közül különösen nagy érdeklődésre tart számot a rádiókiállítás, a „Gyűjtemények gyűjteménye”, az asztalterítési, főző, befőző versenyek, a befőttes szépségverseny és nem utolsósorban egy igen nagyszabású recept-pályázat, amelynek díjnyer-

tesei azon nyomban ki is próbálják, meg is fizetik a vásáron.

Az Őszi Vásár utazási- és vizumkedvezményei már a következő hétfőn, augusztus 21-én 0 órakor érvénybelépnek. E perctől kezdve vizum nélkül lehet átlépni a magyar határt, a látogató a magyar államvasutakon úgy jöhet, mint menet féláron utazhat, a C. F. R. vonalain pedig visszafelé jövet élvez 50% utazási kedvezményt. E jelentős kedvezmények igénybevétele a vásárigazolvány jogosít, amelyet rövidesen az ország minden utazási és menetjegyirodájában bárki megszerezhet magának.

Arcárcéhidetése

<p>Lakás szavanként 3 lei</p> <p>2 szobás komfortos lakás szeptember 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regele Ferdinand 49., illetve Str. Parintele Danila 7 sz.</p> <p>Kiadó négy szobás modern lakás november 1-re. — Nagyvárad, Strada I. C. Bratianu 27. szám.</p> <p>Négy szobás utcai lakás románok, szalonnák, lakásnak november 1-re kiadó. Nagyvárad, Vlahuta-utca 44. szám.</p> <p>Magánház 3 szobás komplett lakással, gyümölcsösökkel nov. 1-re kiadó. Nagyvárad, Bucureștiilor 4.</p>	<p>Adás-vétel szavanként 3 lei</p> <p>Nagyon magas árat fizetők briliáns tárgyakért. — Herbet ékszerarúháza. Nagyvárad, Bulevardul Reg. Ferdinand 3.</p> <p>Modern konyhaberendezés eladó. Nagyvárad, Strada Moldova 27. szám.</p> <p>Sütétkék kosztüm, jakarban levő eladó. Nagyvárad, Petőfi-u. 12.</p> <p>PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.</p>
--	---

<p>Különféle szavanként 3 lei</p> <p>Keresztény urinő lakás és ellátásra iskolás leányt vállal. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 32. II. csengő</p> <p>Urj családból való iskolás lányokat, teljes ellátásra vállalkoz. Uferbachné, Nagyvárad, Str. Moise Neș No. 12.</p> <p>Teljes ellátást keresek V. gimnázista fiú részére, római katolikus családnál, hol kisebb fiú gyermek korrepetálását is vállalja. Cim. Merk József, Sanib.</p> <p>Keresztény uricealád elvállal iskolalányokat teljes ellátásra, iskolához közel, külön szobával, jutányos áron. Özv. Horváth Lajosné, Nagyvárad, A. Muresanu 5.</p>	<p>Allást nyec szavanként 2 lei</p> <p>Románul irni-olvasni tudó nagyon erélyes, hosszabb uradalmi szolgálattal, bérsgazdát keres a Ciuteleci gazdaság, Pl. Marghita, Jud Bihar.</p> <p>Házmesternék gyermektelen házaspár felvétetik. Nagyvárad, Str. Moldoova 22.</p> <p>Nyomatványokat jutányos áron, csinos kivitelben készít a</p> <p>Szent László nyomda Rt radea, Katolikus Kör.</p>
--	--

LEGUJABB

Péntek reggelre teljesen elzárták a lengyel-német határt

A német lapok hírei szerint a lengyelek előkészültek Felső-Szilézia német részének megszállására. — Az angol lapok veszélyben látják a békét

Berlinből jelentik: A *Deutsche Allgemeine Zeitung* jelentése szerint péntek reggelre a lengyel-német határt teljesen lezárták. A lengyelek egyetlen gépkocsit sem engednek át Németországba és a németek is beszüntették az autóforgalmat. A lengyel alattvalóknak tilos német, és német alattvalóknak lengyel területre lépni. A lap több más német újsággal együtt azt a hírt közli, hogy a kattovítzi kerületben a lengyelek már kinevezték mindazoknak a jelenleg német uralom alatt álló felső-sziléziai városoknak a polgármestereit, ahol majd a lengyelek által tervezett megszállás után bevezetik a lengyel közigazgatást.

Londonból jelentik: Az angol lapok a béke veszélyeztetését látják fenforogni és a *Daily Telegraph* megállapítja, hogy Lengyelország élebevágóan fontos érdekei vannak veszélyben. Danzig erőszakos bekebelezése a birodalomba — a lap szerint — azt jelentené, hogy elveszett minden alapja a nemzetközi stabilitásnak és a bizalomnak. Akik felelőtlenül azt kérdezik, hogy megér-e Danzig egy háborút, azok vagy

nem értik meg, mi van a danzigi ügy háta mögött, vagy szándékosan burkolni akarják. Nemcsak Danzigról van szó, hanem az emberiség sorsa forog kockán. A lap végül hangsúlyozta megelégedését afölött, hogy az angol nép ismeri a valódi tényállást és nem ringatja magát ábrándokban.

Francia sajtóhangulat az engedékenységgel szemben.

Párizsból jelentik: A danzigi válság megítélése tekintetében a francia sajtó péntek reggel változatlan engesztelhetetlenséget mutat. Szinte valamennyi francia lap biztatja a kormányt, hogy ne mutasson semmilyen engedékenységet.

— Nem vagyunk már 1938 szeptemberében! — írja fenyegető hangon a *Petit Journal*.

A *Petit Parisien* szerint a helyzet teljesen zűrzavaros. Megállapítja a lap, hogy Berlin és Varsó viszonya a legutolsó 24 órában sem nem javult, sem nem rosszabbodott.

A vatikáni lengyel nagykövet hosszas tanácskozása Maglione bíboros államtitkárral

Feltűnő angol közlés a Vatikán békekezdeményezéséről

Londonból jelentik: Feltűnő formában számolt be az állítólagos vatikáni békekezdeményezésről a *Times*. A lap szerint Papee dr., vatikáni lengyel nagykövet hosszas tanácskozást folytatott Maglione bíboros államtitkárral. A

megbeszélésnek igen nagy jelentőséget tulajdonítanak, de a vatikáni diplomáciai tevékenységét a legnagyobb titoktartás veszi körül.

A Daily Express berlini tudósítója leírja, hogy mit beszélgetett egymással Hitler birodalmi vezér és Burckhardt népszövetségi főbiztos

Londonból jelentik: A *Daily Express* berlini szerkesztőségének vezetője — mint írja: a legjelentesebb formában — értesült arról a beszélgetésről, mely Hitler vezér és Burckhardt népszövetségi főbiztos között folyt le. Eszerint Burckhardt Forsterrel együtt hajtatott fel a Berghofra, ahol Hitler már várta. Burckhardtot magával ragadta a Berghofról nyíló nagyszerű kilátás és amikor ennek kifejezést is adott, a vezér így válaszolt:

— Itt szeretnék élni mindig, ebben a nagy békességben, csendben!

Burckhardt erre megjegyezte, hogy azt hiszi, a világ békéje Hitler kezében van.

— Téved, — válaszolta Hitler. — Nem az én kezemben van. Én kívánom a békét, de vannak akiknek nem kell.

Hitler ezután valami üzenettel kiküldte Forstert és egyedül maradt Burckhardtal. Hitler elmondotta tervét, mely szerint Danzigot Németországhoz csatolják, de úgy, hogy a lengyelek ott szabad kikötőt nyernek. A danzigi lengyelek megtartanák kiváltságait, a korridoron pedig lengyel és német gépkocsit vezetne keresztül. Hitler kifejtette a népszövetségi főbiztos előtt, hogy Németországnak mennyire szüksége van a lengyel búzára. Kelet felé Németország szabadkezet akar, de úgy, hogy a nyugati hatalmak érdekeit és integritását tiszteletben tartsa. Ismételt hangzott, hogy nem akar mást, csak békét.

— Erős a meggyőződésem, — folytatta, — hogy Lengyelországgal meg tudnánk egyezni. Csak

az ilyen közvetlen tárgyalásoknak vagyok a híve. Nem hiszek a nemzetközi értekezletekben. Módomban volna, hogy olyan békés megegyezést kössék ma is, mint Olaszországgal a tirolai kérdésben. Szeretnék Lengyelországgal is megegyezni, az én elgondolásom és tervem szerint. Ez a megegyezés talán népszerűtlen volna, de nekem módomban áll a népszerűtlen terveket is keresztül vinni.

Burckhardt erre azt kérdezte, hogy lehetséges-e még ma is a megegyezés Németország és Lengyelország között a Hitler által javasolt alapokon.

Hitler vállalt vont és így felelt:

— Lengyelország már nagyon belemászott a dologba!

Burckhardt a látogatás nyomán megállapította, hogy Hitler el akarja kerülni a háborút, de nem tűr többé olyan incidenst, mint amilyen a Danzighoz intézett lengyel ultimátum volt.

Lengyel repülők Szlovákia fölött.

Berlinből jelentik: Hír szerint a lengyelek megkezdték a szeptemberben megszállt Olsa vidékén a közhivatalok kiürítését. A német lapok értesülései szerint lengyel katonai repülőgépek ismételtelen elrepültek Szlovákia felett.

A római francia nagykövet megalapítási terveket hozott Párizsból.

Párizsból jelentik: Francois Poncelet római francia nagykövet esütörtökön visszaérkezett Rómába. A *Journal* úgy tudja, hogy a nagykövet rö-

videsen fölkeresi Ciano külügyminisztert, előzetesen azonban megbeszélést folytat az angol és a lengyel nagykövettel. Híre jár, hogy a francia nagykövet, aki Párizsból való elutazása előtt megbeszélést folytatott Daladier miniszterelnökkel és Bonnet külügyminiszterrel, tervet vitt magával Rómába, hogy azt közölje az olasz kormányval.

A hírt eddig nem sikerült ellenőrizni.

Ideiglenesen kibocsátották a fogságból a lengyelországi németek pártvezérét.

Kattovitzból jelentik: Az igazságügyi hatóságok elrendelték Wiesner szenátornak, a lengyelországi ifjú németek pártja elnökének ideiglenes szabadlábra helyezését. Wiesnert, mint jelentették, a lengyel rendőrség szerdán letartóztatta.

Hétezer építőmunkás sztrájkot kezdett Budapesten

Budapestről jelentik: Az építőmunkások, mintegy hétezer sztrájkbaléptek. A sztrájk bérrendezés körüli nézeteltérések miatt tört ki. Ebben a kérdésben már háromszor folyt tanácskozás, de érdemleges döntésre nem került sor. Remélik, hogy az iparügyi minisztérium közbelép, az ellentéteket elsimítja és a béreket közmegegyezésre megállapítják és a sztrájk rövid lefolyású lesz.

Az *Amorphophallus titanum* nevű ritka növényt hozta el Szumatra szigetéről egy német botanikus. Az eredetileg 15 kilós gumó Berlinben egészen meglepetésszerűen kivirágzott. A szumatrai őserdőben is 5—6 évben egyszer virágzik, az egyébként embermagasságnyi levelet hajtó növény, amelynek igen erős, szinte penetráns illata van.

Szerkesztői üzenetek

Klastrom. 1. Nagyváradon két leánvinternátussal egybekötött zárda van: a Szent Vince intézet (Nogáll-utca 5) és az Immaculata zárda (Str. Alexandri 17). 2. Privát órák adásával városunkban igen sokan foglalkoznak, így ezen a téren nem biztathatjuk. 3. Két-három szobás modern lakás ára a központban 20—24 ezer lein kezdődik, de inkább több, mint kevesebb. 4. A jelzett nyugdíjösszegekből itt kényelmesen meg lehet élni a miután Várad egyenrangú osztályú város Temesvárral, nyugdíjkülönbözet nincs. Az átköltözködéshez a jelzetteknek kívül más, tudomásunk szerint, nem kell, de be kell jelenteni átírást végett ott is, ahonnan a nyugdíját kapja. A megélhetési viszonyok itt épp úgy az igényektől függenek, mint másutt.

S. Gy. Varsánd. Kérdezett tudomásunk szerint jelenleg Budapesten van. Iskolaiügyben egyenesen a Magyar Népközlöny kőszári (Str. Bratianu 3) központi irodájához kell fordulni, amely a kérdésre megfelelő választ ad.